

2014 m. birželio 27 d., penktadienis

Nr. 25 (1086) | Kaina 2,50 Lt

D a i l ē | M u z i k a | T e a t r a s | Š o k i s | K i n a s

2

Luko Geniušo rečitalis Vilniaus festivalyje

3

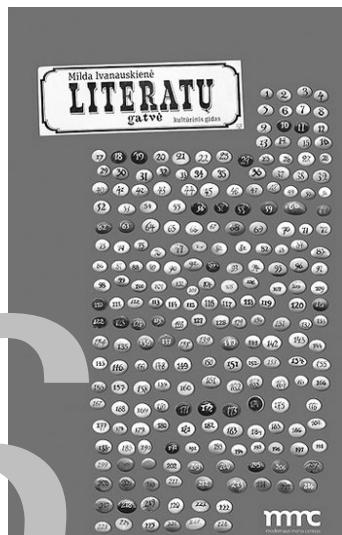
G.F. Händelio „Aleksandro puotos“ premjera

4

Teatro renginiai Kultūros naktyje

6

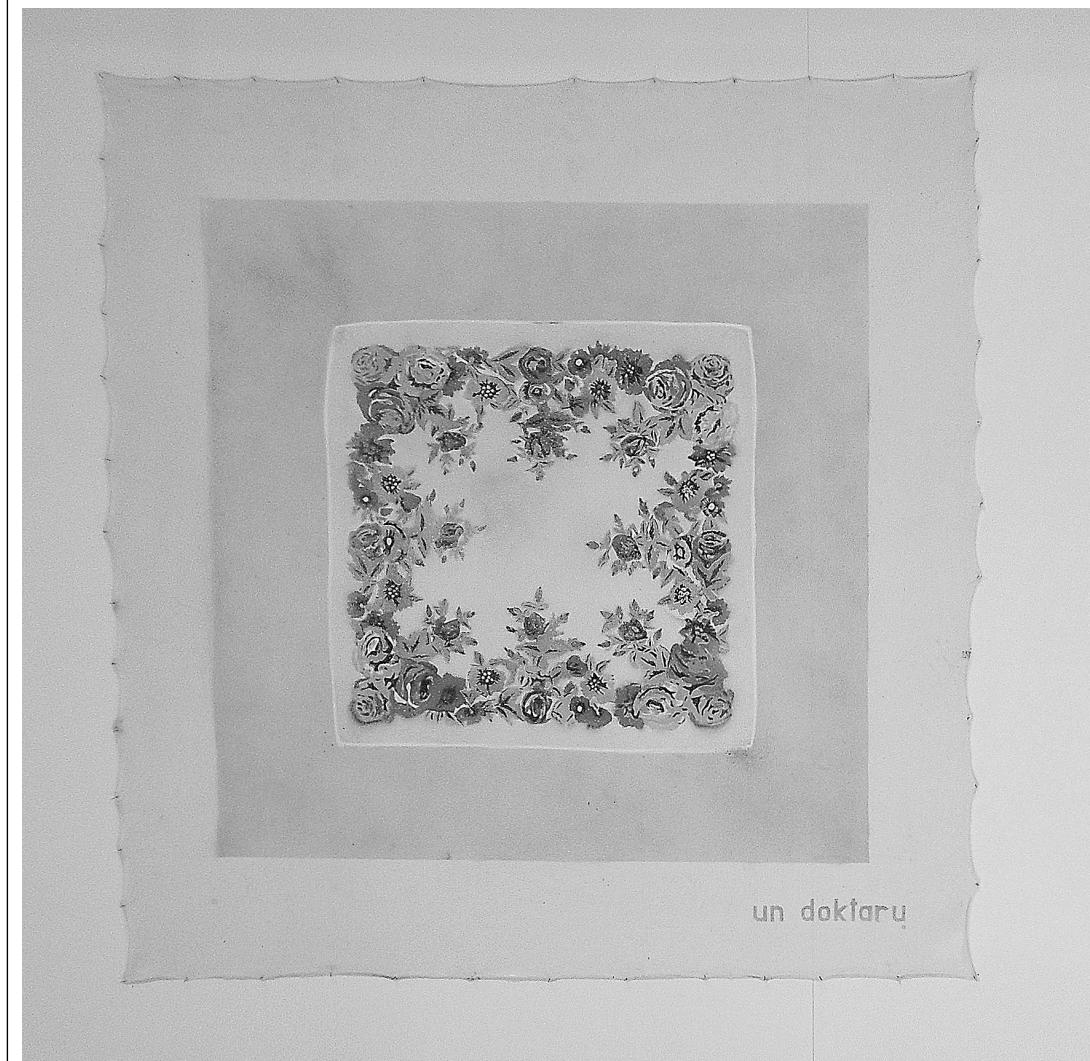
Kultūrinis gidas „Literatų gatvė“

8

Apie Ivano Vyrypajevą filmą „Delės šokis“

Liepą skaitykite mus www.7md.lt
Kitas spaustintas numeris išeis
rugpjūčio 5 d.

Eglė Ridikaitė, iš ciklo „Palikimas. Bobutas skarelas“ (VDA galerija „Artiflex“)

J. LAPIENIO NUOTR.

Galerijų „dainų šventė“

Pasivaikščiojimas po Vilniaus meno mugę „ArtVilnius '14“

Monika Krikštopaitė

Vilniaus mugė – tai tokis siurrealistinis renginys, kurio svarbą ir funkcijas, net sékmės matus kiekvienas savaičiai įsivaizduoja, todėl bevaikščiodamas tarp tirštai kūriniams aplipiintų laikinų sienielių jauti, kaip susilieja dalyvių ir žiūrovų, nors jie beveik sutampa, realybės. Tačiau renginys tikrai nėra beprasmis, o ir labai malonus. Sapnįskas: eini ir sustinki visus dailės pasaulyje veikėjus, kur bepažvelgsi, ten „Labadiena, kaip Jums sekasi?“. Smagu kaip klasės susitikime. Pirmas ratas – pokalbiai (3 val.), antras – kūrinių apžiūra (1 val.). Vos valanda kūriniams ne todėl, kad trūktų apimties, bet

todėl, kad parodas lankančiam žmogui gal 40 proc. turinio yra per šiuos metus matyta. Ir tai anaipoltone minusas, juk ne visi dailės puslapij rengia ir į parodas kaip į darbą eina, daugeliui metinė parodu suvestinė yra labai parankus pasiūlymas. Norintiems susipažinti su patikusiu pristatymo objektu placiau, verta įvesti raktažodžius į mūsų puslapio paiešką, nemažai jų aprašyta.

Mugė būdingas *déjà vu* jausmas dar ir todėl, kad prie įėjimo būtinai bus kas nors didelio, šiemet kažkokis dujokaukių debesis; būtinai bus, matyt, perkamų autorų rinkinys (ir „klasiku“ pardavimo vietas, bet juk ne viskas, kas sena, yra klasika) kaip konstanta, pirmas korpusas bus vi-

sada erdvesnis, o antrasis – tirštinis, antrame korpuose būtinai išgirsite motorų pučiamo oro alsavimą (tai Kęstučio Svirnelio menai), o antro korpuso antrame aukšte bus skulptorių komplektukas ir kur nors tarp ekspozicijų įterptas Svajonės ir Pauliaus Stanikų projektas. Ir taip penkis kartus iš eilės...

Tačiau yra ir naujas elementas: ši mugė dedikuota fotografijai ir, kaip rašoma kataloge, jai skirtiama net (?) 30 proc. ekspozicijos. Ši intencija ekspozicijoje jaučiasi, ne viena galerija, šalia kitko, stengėsi parodyti ir kokį nors fotografą. Žinoma,

NUKELTA I 7 PSL.

Sonatos ir kiti kontekstai

Luko Geniušo rečitalis Vilniaus festivalyje

Laimutė Ligeikaitė

Jo biografija žinoma atmintinai, suskaičiuoti visi jo auksų ir sidabro medalių prestižiniuose konkursuose, gerbiama Veros Gornostajevos mokykla, randama panašumų su tėvu – puikiu pianistu Petru Geniušu, kai kurie jo skambinimo momentai lyginami netgi su legendinio Sviatoslavo Richterio. Apie jauną pianistą tai byloja labai daug ir, atrodo, nieko nebepridursi. Tačiau kai Vilniuje koncertuoja Lukas Geniušas – ir vėl iš naujo pradeda ieškoti paslapties – kaip tai įmanoma?

Vilniaus festivalio rečitalis šiemet buvo itin stiprus – jau subrendęs menininkas Lukas Geniušas pademonstravo netikėtą, sudėtingą, gana marga, užtat dramaturgiškai labai pagrįstai sudėtą programą: grojo Johannezo Brahmo Sonatą Nr. 1 C-dur, op. 1, Bélos Bartóko Tris burleskas, op. 8c, Sz. 47, BB 55, antroje dalyje – Ludwigo van Beethoveno Sonatą, op. 2, Nr. 3 C-dur ir Sergeaus Prokofjevo Sonatą Nr. 7 B-dur, op. 83.

Koncertą pradėjo iš peties – jaunojo Johannezo Brahmo Sonata pasižymi aštriais ir veržliais akordų kirčiais, dinaminiais kontrastais, virtuoze faktūra. Nenuostabu, pats J. Brahmsas buvo puikus pianistas, žavėjės ir Robertą Schumanną, ir kitus amžininkus. Tačiau tuščias virtuoziskumas jam buvo svetimas. Kaip tik panašiai bruožais pasižymi L. Geniušo skambinimas, nors nepriekaištigai techniškas, prasmės požiūriu visuomet pagrįstas. Beje, Sonatos pradžia (*Allegro*) dažnai priverčia krūptelėti, ir tai priklauuso nuo to, kokio aštrumo „briaunomis“ bus daromai pirmieji kirčiai. Pirmosios Luko akordų sekos suskambo, mano manymu, per daug aštriai ir garsiai, tačiau vėliau, plėtojant višą kūrinio ir netgi koncerto dramaturginę liniją, toks suma-

Lukas Geniušas

D. MATVEJEVO NUOTR.

nimas pasiteisino: kokia stipri ir bekomprosiškai pradžia, tokia pabaiga – S. Prokofjevo finalinis *Precipitato* (galbūt dėl didesnės skambesio jėgos koncertui specialiai buvo atgabentas „Fazioli“?).

Antrają J. Brahmo Sonatos dalį esu girdėjusi ne vieną pianistą skambinant lėčiau, išteščiau (o kartais ir nuobodžiau), nei tą darė L. Geniušas. Jis *Andante* supratė kaip tolesnę nepaliaujamą tėkmę, prasiveržusią pirmoje dalyje, tik sukūrė jai kontrastą jautriai, lengvai ir daininės vedydamas paprastą melodiją, nuspavindamas ją skaidriais akordais, bet giluminės tėkmės nestabdymamas. Finalą (*Allegro con fuoco. Presto non troppo ed agitato*), kuriam būdingos greito tempo mirgančios akordų repeticijos ir žaismingos intonacijos, Lukas atliko ne beatodairiškai šiuoliudamas ar demonstruodamas nepaprastas galias, o paieškodamas tų intonacijų žaismės – ir jos skambėjotarasi šmaikščios replikos, pašėliojimai, kartkartėmis nugrimziantys į skaidrius lyrikos episodus. Sonatoje sukaupta daug įvairių fortepijonių technikos įmantrybių, joje itin gausu pašėliusio tempo *staccato*, *marcato* ir panašių akcentų, kuriuos pianistui labai puikiai sekasi atliki neperspaudžiant ir neforsuojant, o

lengvai ir nepaprastai tiksliai.

Pianisto repertuarė nesenai atsirašiusios L. van Beethoveno Sonatos, op. 2, Nr. 3 skambesys man priminė Sviatoslavo Richterio interpretaciją, tik be erzinančių itin staigūnų dinaminėjų kontrastų. Legendinio pianisto galima pasiklausyti tik iš senų įrašų, o tai L. Geniušas čia ir dabar pateikia ne kiek ne prastesnę grojimo kokybę ir gilią L. van Beethoveno muzikos sampratą. Beje, prisiminkime jo nepaprastą santykį su L. van Beethovenu, kai pernai spalį vienu kartu atliko visus penkis L. van Beethoveno koncertus fortepijonui su orkestru. Tuomet jis sakė, kad Beethovenas yra vienas iš centriniai kompozitoriai jo gyvenime, visur palikęs gilius atspaudus. Išties, ši muzika – tas klasikos ir užgimstančio romantizmo derinys – atrodo Lukui labai artima.

Sena tiesa, kad pianistų meninė (o ir gyvenimiską) brandą atskleidžia tai, kaip jie suvokia lyriką, daininumą, paprastumą. Tokia branda jau seniai pasižymi L. Geniušas, kaskart iš naujo stebindamas savo giluminiu kūrinio visumos, stiliums, dramaturgijos, o ir į muziką įpintos poetikos, žaismingumo suvokimui. Tai, kaip skaidriai jis paskambino ir giliai išjautė balsų linijas, romantiš-

kas „aimanos“ intonacijas L. van Beethoveno Sonatos *Adagio* dalyje, kaip švariai, žaismingai, stilingai praplazdeno Trys Bélos Bartóko burleskos, kaip improvizacijos laisve padvelkė trijuose biso kūriniuose – buvo taip genialiai paprasta, jog tik užgesus paskutiniams garsui ir atsitokčius nekvėpuojančiai publikai atėjo suvokimas, kad tokiam lengvam plazdenimui reikia nepaprasto profesionalumo ir Dievo duotos muzikos pajautos. Pirmąjį dovaną – mažnė nuo gimimo ugdytą grojimo technikos meistriškumą – jam, be abejio, suteikė močiutė, geriausia pasaulioje fortepijono pedagogė (nė kiek neperdedu) Vera Gornostajeva (šiuo metu Lukas studijuoja P. Čaikovskio konservatorijos aspirantūroje). Kitas dovanas, matyt, Dievas dalijasi ir su giminės genais. Tačiau galima pasvarstyti, ar vien prigimtimi ir mokykla gali remtis atlikėjas, gredamas tokius ne tik techninius, bet ir dvasiškai sudėtingus kūrinius kaip, pavyzdžiu, Sergeaus Prokofjevo Septintoji Sonata B-dur, op. 83, kuria pianistas užbaigė savo rečitalį ir kuri yra verta atskiro dėmesio.

Sonata turi stiprū istorinį ir politinį kontekstą. S. Prokofjevas ją kūrė 1939–1942 m., pirmą kartą atliko čia minėtas S. Richteris 1943-aisiais. Sonatos muzika persmelkta gilaus tragizmo, nulemtu tamsią to meto raudonojo teroro aplinkybių, asmeninės kompozitoriaus dramos: jis kentė nuolatinę bolševikinę kritiką dėl savo muzikos stiliaus, vienas po kito nuo represijų žuvę artimi žmonės (režisierius Vsevolodas Mejerholdas, aktorė Zinaida Raich, beje, vėliau aštuonius metus gulaguose kalėjo pirmoji žmona ispanė Lina), prasidėjo Antrasis pasaulinis karas. Kaip moralinį spaudimą galima suprasti ir tai, kad 1939 m. S. Prokofjevui buvo užsakytu sukurti Staliną šlovinių kantatą. Taigi tikruosis

savo jausmus kompozitorius išliejo fortepijoninėse sonatose Nr. 6, 7, 8 (ironiška, kad už Septintąjį ir Aštuntąjį sonatas jis buvo apdovanojas Stalino premija).

Kaip tokią muziką gali pagroti jaunas atlikėjas, kurio gimimo data, laimei, yra toli nuo tokijų kontekstų? Lukas įrodė, kad gali. Kaip prasmingai suskambo Sonatos *Andante caloroso!* Prasidėjusi lyg ir paprasta melodija, muzika išsikerojo iki didingos kulminacijos, kupinos skausmo ir tvirtybės. Masyvūs paškirų garsų ir akordų dūžiai priminė varpų gaudesi – nevilties, karo, sugriautų cerkvii varpų gaudesi. Susidarė išpūdis, jog Sonata buvo perteikta nelyginant dokumentinės filmas, kuriame nėra nieko suvaidinta, o tik istoriją ir žmogaus likimą liudijantys dokumentai. Tačiau svarbiausia Sonatoje buvo tai, kas neverbalu, nevisualu, nenusakoma – S. Prokofjevo muzikos dvasingumas, plakantis pulsas, išgrynintu lyriku ir jokiui būdu joks programišumas. Audringoje muzikos tékmėje pianistas reikšmingai traktavo I dalię (*Allegro inquieto. Andantino. Allegro*) lyriinius episodus, sužavėjęs švarių, santūrių *piano*. Finalinę sonatos dalį grojo gal kiek lėčiau, jeigu lygintume, pavyzdžiu, su Lang Lang, bet juk šios muzikos esmė yra ne rytietiškas virtuozinis atlikimas. Šiuo atveju Lukas Geniušas turi pranašumą prieš daugelį pianistų, nes jis nuo gimimo kvėpuoja tokios muzikos oru – ta sugriautų ir bandytų atstatyti cerkvii ir bažnyčių dvasia, senosios rusų inteligentijos išmintimi ir nepasidavusių šiandieniniam „sašašams“ moraline tvirtybe. Taip autentiškai, su visomis ne iš piršto laužtomis konotacijomis perteikta muzika – neabejotinas ikykis, bylojantis ir apie jauno atlikėjo dvasinę brandą, ir apie ji girdėjusių dvasinį praturtęjimą.

Temperamentas ir kokybė

Roby Lakatosas ir jo ansamblis Vilniaus festivalyje

Algirdas Klovė

Tą vakarą Vilniaus filharmonijos publikai buvo nustebinta, o jos dalis – švelniai šokiruota. Net iš muzikų išgirdau, kad tokiai muzikai ne vieta šventoje filharmonijos salėje, kad restoraninai garsai nedera akademinėje erdvėje ir panašiai. Tačiau vienintelė blygybė, dėl kurios galėtai surūgti, – labai prastas koncerto garsinimas. Gal ir tiesa, kad šiai salei netinka garso stiprinimas, bet esu čia girdėjės puikiai įgarsintų projektų. O gal ir būtų smagu buvę išgirsti tokią sudėtį akustiškai.

O išgirdome puikų Vengrijos čiagonų ansamblį „Roby Lakatos ir

grupė“. Net sunku pasakyti, kokiai muzikai jie atstovauja, – čia buvo ir vengrų, ir čigonų folkloro, ir klasikos temų, ir džiazo, ir dar daug ko. Daugeliui akademinės muzikos mėgėjui R. Lakatoso grojimas galėjo sukelti nepasitenkinimą, tačiau, manau, jis tikrai nerodo nepagarbos akademinių kultūros paveldui, tik atspindi giliai išsiaknijusią čigonų tautos muzikinės kultūros tradiciją, kuri daugeliui klausytojų suteikia didelį malonumą. Tai tiesiog gyvenimo džiaugsmo išraiška. Juk svarbiausia – *kaip* grojama. O šie muzikantai demonstruoja patį aukščiausią meistriškumą, sumanumą ir grojimo laisvę. Jų atliekama muzi-

ka skrajoja nuo stiliaus prie stiliaus, nesustodama ir net nepalikdama laiko suprasti, kas įvyko. Beveik kickvienos kompozicijos pradžioje pasigirdėdavo su akademine muzika sumišę liaudies motyvas, tada, cimbolininkui perėmus ritmą soliniu būgneliu, buvo pereinama į džiazą ir pabaigoje vėl grįžtama prie virtuoziškos tradicinės muzikos išraiškos. Vadinkime šią muziką, kaip norime, bet ji gera ir įdomi. Beje, skeptikams norėčiau priminti, kad tarp R. Lakatoso partnerių yra ryškiausiai akademinės muzikos žvaigždžių: pianistės Polina Leschenko ir Martha Argerich, Franzo Liszt'o kamerinis orkestras, Vieuxtemps'o

kvartetas, žydų dainininkė Myriam Fuks, akordeono virtuoza Aldo Granato, smuikininkai Stéphane'as Grappellis ir Vadimas Repinas, violončelininkas Christianas Polterė, džiazo atlikėjai Randy Breckeris ir Tony Lakatosas. Su visais jais R. Lakatosas yra išleidęs ne vieną kompaktinę plokštęlę.

Gimęs žinomoje Vengrijos čigonų smuikininkų šeimoje, grupės lyderis R. Lakatosas debiutavo kaip muzikantas būdamas devynerių.

Pradinių muzikinių išgūdžių pasise-

mės iš savo šeimos, Roby studijavo Bélos Bartóko konservatorijoje Budapešte, kur įgavo klasikinį išsilavinimą. Nuo tada jis daug koncer-

NUKELTA | 3 PSL.

Atradimai ir nusivylimai

Georgo Friedricho Händelio „Aleksandro puotos“ premjera

Edgaras Polauskas

Gyvenimas tuo ir gražus, kad kiekvieną akimirką dovanota galimybę patirti pačių įvairiausių inspiracijų. O mieliausiai visada, ko gero, tie įkvėpimai, kurie aplanko višiskai netikėtai: juk natūralu, kad sie la suvirpa nujaudama nuostabias žmogiškas galimybes, kai savo jūlēmis glamonejame tobulą meno kūrinį, tačiau gančinai žavi ir atskira kategorija, kurią būtų galima pavadinti „taip blogai, kad net gerai“. Kadangi aukštojo meno pasaulyje tokios inspiracijos nėra labai dažnos, savotiškai smagu netikėtai jų atrasti – štai viena jų užgimė Lietuvos nacionaliniame operos ir baletu teatre Georgo Friedricho Händelio odės „Aleksandro puota“ inscenacijos pavidalu. Birželio 21 d. matytas antras premjerinis spektaklis pažerė išties nemažai kontrastingų išpūdžių.

Prieš pradedant kalbėti apie minėto spektaklio problematiką, pirmiausiai būtina išgrynti porą svarbių aspektų. Pirmasis – tai klasikinio veikalo modernizavimo klausimas. Šioje „Aleksandro puotoje“ kūrinio veiksmas perkeltas į mūsų dienas ir žiūrovas kviečiamas apsilankyti milijonieriaus iš Rusijos pokylyje, kurio metu rengiamas aukštostios mados pristatymas. Atrodytu, nieko čia bloga: koncepcija gana įdomi, ir tikrai nemanau, kad tokia šiuolaikiškų interpretacijų reikia vengti. Juo labiau kad ir savotiškas žanrinis šio Händelio kūrinio neapibrėžumas suteikia nemažai laisvės – čia nėra griežtų operos diktyuamų rėmų, tad pasirinkus inscenacijos kelią kūrėjų fantazijai tikrai yra kur išskleisti sparnus. Bėda ta, kad vien modernus požiūris į klasiką jokiui būdu negarantuoją sekmės – kaip ir visur kitur, taip ir čia reikalingas geras skonis, talentas, estetikos pojūtis. „Aleksandro puotoje“ vyrauja tiesiog tobulas ki-

cas ir chaosas. Šaunus duetas, tačiau jis kur kas puikiau atrodytu besisvečiuodamas kuriame nors Londono naktiniame klube, o ne nacionalinio teatro scenoje.

Antrasis klausimas: kaip derėtū interpretuoti baroko epochos kūrinį. Jei nedrįsime prie jo net prisiesti, bijodami sutraukyti efemeris kus nérinius – nieko nebus. Barokas toli gražu nėra vien tik dieviškas tra-

itin gerā skoni. Taip ir šiame spektaklyje vizualumas, muzika bei režisūrinis piešinys ne bendradarbiauja, o stumdis ir pykstasi kaip išlepę šunekai.

Papuotauti atvykusius žiūrovus pasitinka futuristinis pasaulėlis: scenografas Évos Szendrényi sukurtas erdvė suformuota pasitelkiant griežtas linijas; čia atsiranda nuozulnus podiumas, niekaip nepanaud-

džiausia svara bus suteikta kostiumams, tačiau vietoje uždegančios grožio fiestos išvydome banalokus siluetus ir bandymus žiaisti ne formos, o medžagos patrauklumu. Neigi tikrai pakanka tiesiog užvilkti artisti bližgančią drapaną? Ar tai vadinama aukštaja mada? Manyčiau, kad ne.

Taip pat apmaudu, kad spektaklio režisierius Csaba Káelis, nors ir sumastė įdomią koncepciją, turėjusi išjudinti sustinguos odės žanrą, vis dėlto nežengė jokių žingsnių, kurių būtų įkvėpę spektakliui gyvybés. Banalios mizanscenos, kvailokai iliustruojamas kūrinio tekstas ir požiūtis, kad scenoje nieko nevyksta, o kur dar sulėtintai plojantis chorai ar su iškilmingu skausmu veiduose slankojantys fotografai... Galiausiai visas vaizdelis sukelia tokį nuobodulį, kad į galvą pradeda plaukti įvairiausios „inspiracijos“. Tada ir susimastai: štai Katharinos Wagner režisuatame „Niurnbergo meisterzingerių“ variante po sceną vienais apatiniais smagiai sau strikinėja pats „Richardas Wagneris“; šioje „Aleksandro puotoje“ versijoje, regis, būtų puikiai pritikę analogiškai išsirengęs Händelis. Galėtų liuokseti po sceną pasidabinęs bližgančiais oranžiniais šortukais ir, iškilmingai vizgindamas sėdimają, užtrauktis kad ir „kopa, kopakabana!“. O kodel ne?..

Teisybės vardin reikia pasakyti, kad spektaklio muzika vis dėlto dovaningo daugybę gražių išpūdžių ir parodė, kaip turėtų skambėti barokas – už šią pamoką reikia dėkoti dirigentui ir solistams, kurie jau ne vienus metus alsoja būtent šios epochos muzikos oru. Dirigento ir spektaklio muzikos vadovo Rolfo Becko valdomas orkestras žibėjo precizika, garso estetika, išlaikė dramą pusiausvyra tarp minkštumo ir reikiamo aistrumo. Puikiai skambėjo choro epizodai (meno vadovas Česlovas Radžiūnas), ypač tie, ku-

rie reikalavo itin spalvingo subtilumo, pavyzdžiu, „Behold Darius, great and good“ arba „At last divine Cecilia came“ – jų klausantis ausis išties užliejo gulbės pūuko švelnumas. Nuostabi energiją spinduliavo tenoras Thomas Walkeris (Timotejus), puikiai išsijautęs i „vakaro vedėjo“ vaidmenį ir savo ryškiu charakteriniu vokalu sugebėjęs pertekti plati emocijinį būsenų skalę. Visiškai užbūrė mecosopranas iš Škotijos Catriona Morison (Tais draugė) – šios tikrą manekenę primenančios solistės tamsus, tąsus, aksominis balsas liejosi tarsi gerai subrandintas konjakas. Nenugalimą žavesi ir savo buvimui scenoje, ir dainavimu skleidė gruzinė Sophie Gordeladze (Tais) – nors premjerinį vakarą kai kuriose jos arijose būta intonacinių netikslumų, vis dėlto šios solistės vokalinė kultūra ir charizma yra nenugincijama. O vienintelis spektaklyje dainavęs solistas iš Lietuvos, bosas Tadas Girininkas (Aleksandras Didysis), dar visai nesenai puikiai atlikęs Richardo Wagnerio ar Giuseppe's Verdi operas, prie Händelio vis dėlto šiek tiek suklupo – pritrūko barokui būtino balso lakumo, o ir vaidyboje būta kažin kokio neišbaigtumo.

Apibendrinant norėtusi teigti, kad liūdniausia net ne tai, kad spektaklis ne itin pavykęs. Jei tai būtų vienkartinis eksperimentas, kurį galiau sau leisti koks nors itin sėkmingai veikiantis teatras – būtų lengva tiesiog atsidusti su atlaidžia šypsena. Tačiau kai tokie abejotinos kokybės veikalai atsiranda mūsų teatro repertuare, tai jau verčia sunerimti, juo labiau kad pastaruoju metu Lietuvos operos ir baletu meka labiau garsėja savo rengiamais išties puikios kokybės koncertais, o ne kvaipa gniaužiančiais spektakliais kaip kadaise. Lieka optimistiškai tikėtis, kad tai tik atokvėpis prieš Lietuvos publikos laukiančią sotinančią ir turtinančią kultūrinę puotą.

ATKELTA IŠ 2 PSL.

zikos įvairiapusišumas sukuria gerą „produktą“, grįstą muzikantų meistriškumu, išradigumu ir emocionalumu bei muzikos margumu, suliejant akademinei, liaudies muzikai ir džiaza. Be to, daug lemia ir genai: jo tėvas buvo legendinis vengrų smuikininkas Sandoras Lakatosas, kurio viniolinių plokštelii dar turi ne vienas kolekininkas. Tiesa, liaudies muziką jis griežė kiek santuriai ir autentiškiai. O žymus vengrų džiazo saksofonininkas Tony Lakatosas yra tikras Roby brolis.

Šiuo metu pasauluje gana daug muzikantų, kurie akademinių muzikos ribas praplečia kitų žanrų elementais. Jų įdomu ne tik klausytis, bet ir į juos žiūrėti. Naujos R. Lakatoso ansamblio programos pasižymi muzikine laisve ir netikėtomis repertuaro idėjomis. Mes girdėjome

Roby Lakatos ir grupė

Ji buvo grojama taip greitai, kad negalėjai ižiūrėti ne tik cimbolų lazdelių, bet ir muzikanto rankų. Jenő Lisztesas gimė ir užaugo žinomo cimbolininko šeimoje. Studijavo klasikinę bei čigonų muziką pas žinomą cimbolų atlikėją Jenő Sörösą. Būdamas dylikos metu laimėjo Raczo Aladaro cimbolininkų konkursą. Studijavo Ferenco Liszto muzikos akademijoje.

Ne mažiau puikūs ir kiti grupės nariai – László Bóni ne tik nuostabiai atlieka antrojo smuiko vaidmenį, bet ir puikiai groja solinius episodus. Šis atlikėjas studijavo pas R. Lakatoso tėvą, griežė jo orkestre ir išijo smuikininko diplomą 1987 m., su čigonų trio pusę metų koncertavo Japonijoje, vėliau grįžo į Europą, grojo Antverpene, o dabar vėl griežia Vengrijoje. Gitaristo László Balogho pirmasis instrumentas buvo cimbolai, bet dylikos jis perėjo į gitaras klasę. Pradėjės bendradarbiauti su R. Lakatoso ansambliu,

me naujausią programą, sudarytą CD „La Passion“ pagrindu, grįsta XX a. pradžios vengrų ir rumunu kompozitorių kūriniais, savitai aranžuotomis dainomis bei gyvybiniais čardašo ritmais, taip pat paties R. Lakatoso kompozicijomis. Tai buvo graži ir labai profesionali pro-

grama, nepadariusi gėdos akademinių aplinkai.

Stebino ne tik grupės vadovo virtuozišumas. Negalėjau nesižavėti cimbolininku Jenő Lisztesu, kurio atlikta Rimskio Korsakovo „Kamėn skridimo“ parafrazė tiesiog prikuistė neįtikėtinu tempu ir techni-

ka. Laszlo nutarė dar pasitubulinti Ferencu Liszto muzikos akademijoje. Ypač muzikalai lankstus yra kontrabosininkas László Lisztesas, pradėjės mokytis griežti smuiku, devynerių perėjė į kontraboso klasę. Mokėsi Totho Aladaro akademijoje pas Lajosą Dudujį, vėliau studijavo Bélos Bartóko muzikos akademijoje pas Istváną Lukácsáhi. Šiuo metu atlikėjas yra Péc (Vengrija) konservatorijos doktorantas. Idomus ir techniškas džiazo pianistas Kálmánas Cséki klasikinę muziką studijavo Totho Aladaro akademijoje, vėliau Leo Weinerio konservatorijoje. Kálmánas yra ilgamečio R. Lakatoso ansamblio pianisto sūnus, pakeitęs tėvą, šiam išvykus dėstyti fortepijono į Meksiką.

Pabaigoje norėčiau padėkoti Vilniaus festivalio rengėjams ir filharmonijos vadovybei, kad į filharmonijos salę nevengia išleisti tikrai talentingų, nors ir neakademinių muzikos atstovų.

Pagal grafiką

Teatro renginiai Kultūros naikyje

Kristina Steiblytė

Birželio 20-osios naktį vilniesčiai ir vėl buvo pakvieti iprastinę naktinio gyvenimo kultūrą sujungti su kultūringu laiko leidimu meno ar bent meniškuose renginiuose. Poilsiaujantys miestiečiai patraukė į parodas, koncertus, tarpdisciplininius renginius, teatrą. Vieni – tiesiog paslaminėti, o kiti, išsigilinėti į programą, – aplėkti miestą pagal savo sudarytą būtinų pamatyti, suvartoti renginių sarašeli.

Teatro mėgėjams tokijį privalomu renginių buvo ne vienas. Lietuvos nacionalinis dramos teatras kvietė į vieną naujausią savo premjerą – „Kosmosas+“, teatras „Lé-lé“ pristatė būsimą spektaklio išstrauką ir supažindino su lėlių teatrą suaugusiesiems, „Menų spaustuvėje“ Simona Biekšaitė su kolegėmis iš Norvegijos ir Estijos rodė „Pink Cloud Effect“, OKT kvietė palyginti pradinį ir galutinį „Shopping and Fucking“ variantus, o po Vilniaus gatves su Don Kichotu pasivaikščioti siūlė jaunų aktorių komanda (režisierė Agnija Leonova). Vyko ir daugiau teatro renginių, skirtų įvairiausio amžiaus ir skonio publikai, bet net ir šiu, išvardintų, visų aplankytų buvo neįmanoma. Tad noras su-

vartoti kuo daugiau kultūros neleido tapti slaminėjančiu, atrandančiu flaneur, teko būti skubančiu turistu, turinčiu fiksuti kuo daugiau per kiek įmanoma trumpesnį laiką.

Pirmasis sustojimas – teatras „Lé-lé“. Šiuo metu čia spektaklį suaugusiesiems pagal E.T.A. Hoffmanno apskrymą stato Gintarė Radvilavičiūtė. Buvo parodyta trumpa būsimos spektaklio išstrauka su kaukėmis, paskui pasakota apie lėlių teatrą suaugusiesiems. Rimtai žiūrėti į pristatytą epizodą negalima: dar tik pati pradžia, bandymas. Piktintis dėl netobulo atlikimo ar vizualumo trūkumo tikrai nėra reikalas. Tačiau po jo sekusi spektaklių suaugusiesiems įrašu peržiūra tiek slaminėtojams, tiek ir gricžtą grafiką susidėliojušiem vartotojams galėjo tapti (o daliai ir tapo) ženklu eiti tolyn: kur nors, kur bus ne taip smarkiai prasilenkti su žaisminga, neįpareigojančia vakaro nuotaika.

Antras sustojimas – „Menų spaustuve“. Čia buvo galima pažiūrėti spektaklį vaikams, pamatyti filmą, sulaukti Vido Barcikio koncerto. Bet vykdant teatro programą svarbiausias renginys čia buvo „Pink Cloud Effect“. Priš spektaklį matytos nuotraukos neįkvėpė. Kaip ir salėje pasitikė chloro kvapas. Ta-

čiau prasidėjus veiksmui išankstiniams skepsiui teko iškeliauti už salės durų. Kalbėdamos socialinius tinklus, muilo operas ir žurnalus moterims primenančiais tekstais, pasitelkdamos pasaką apie bjauriją ančiuką, Simona Biekšaitė, Kjersti Aas Stenby ir Marit Sirgmetas sugebėjo šmaikščiai ir taikliai papasakoti apie šiuolaikinės moters gyvenimą.

„Pink Cloud Effect“ – interaktyvus, nuolat vystomas projektas. Pradimėse jo stadijose žiūrovai galėjo balsuoti šiam projektui sukurtame tinklaraštyje, rinkti veiksmo vietą ar žmogžudystės būdą. Vilniuje rodytame variante veiksmas vyksta baseine, kur greta baltos pripučiamos gulbės ir ant jos įsitaisiusis Kjersti lygintuvu darbuojasi Marit, o už jų nugarą su sintezatoriumi ir pultu stovi Simona. Visos apsirengusios maudymosi kostumėliais, visos hipboliuotos, šaržuotos. Jos gali iškeikti žiūrovus į viena kitą, gali pasakyti motyvacinę kalbą (kokius kiekvienas esame girdėjė ne vieną), gali mušti, raudoti, gali nusakyti iš muilo operų išmoktą idealaus mylimojo elgesį, gali drąsai bendrauti su žiūrovais, ištrauktis mus į veiksmą. O svarbiausia – yra įdomios ir turinės pasakytis.

Viena iš aiškiausiai spektaklyje

perskaitomų linijų yra bjauriojo ančiuko istorija, pritaikyta šiuolaikinei moteriai, nebegalinčiai tapti gulbe. Net ir pražiemojusi ežere (ar išgyvenusi visus muilo operą, moterų žurnalu, liaudies išminties siūlomus idealių moterų išbandymus) ji nepasikeičia: lieka bjauri ir nereikalinga. Kalbėdamos apie tai, iš to besijuokdamos kūrėjos, regis, pačios susidorojo su savo bjauriojo ančiuko sindromu: spektaklio pabaigoje nusilenkti visos atėjo apsirengusios baltais, tarsi besijuokdamos iš to, ką skauda, pačios būtų apsilavusios ir tapusios gulbėmis, kuriomis nebeįmanoma tapti išjautus į medijų kuriuojamą tobulos moters portreto reprodukavimą.

Po šio pradžiuginusio spektaklio laiko pagalvoti, pasikalbėti nebuvu, mat reikėjo bėgti toliau. Trečia stotelė – „Ar aš Don Quixote‘as?“. Susitikę prie Aušros vartų, aktoriai ir žiūrovai patraukė pasivaikščioti po miestą, daryti gerų darbų ir grąžinti aukso amžiaus. Sceninė versija (neseniai rodyta „Menų spaustuvėje“), netiesiogiai perkelta į miestą, tapo puikiu gatvės renginiu, į veiksmą ištraukusi ne tik dalyvauti pasirinkusių žiūrovus, bet ir įvairiausius vakarą mieste leidžiančius žmones: nuo kultūringų kultūros

vartotojų iki nelabai kultūringų neblaivių teisybės gynėjų. Nors pats spektaklis neturėjo tvirtos dramaturgijos ir pasiklovė, regis, daugiausiai Aino Storpircio charizma, renginys buvo smagus. To įrodymas – beveik dvi valandas kartu vaikščiojė žiūrovai. Buvo svarbu ne tiek renginio kokybė, kiek džiugi atmosfera, susivienijimo jausmas, kurį kurti padėjo skandavimas, judėjimas būriu ir A. Storpircio kreipimasis į susirinkusiuosius kaip savo kariuomenę: apsiginklavę vėliavom, būgnu, pora garsiakalbių žygiamome per miestą, užverdamis gatves ir kartu kovodami su grafa Zuokula, maitindami Don Kichotą ar balsuodami.

Šis renginys kuo puikiausiai tiko prie žaidybūškos vakaro atmosferos. Net ir pabaigoje išsakytas moralas, kad reikia igvendinti svajones, daryti kuo daugiau gero ir kad nebūtina viso laiko skirti pelno siekimiui, nė kiek nesuerzino ir džiugiai nusiteikius žiūrovus išlydėjo į naktį.

Šiuo spektakliu gricžtas grafikas pasibaigė. Užbėgus į porą kie-mū patikrinti, ar ten turėjė vykti renginiai jau pasibaigė, pagaliau buvo galima paméginti tapti flaneur, ramiai slaminėjančiu po kultūringai naktinėjanti miestą.

Nuo įrašo knygoje iki knygos scenoje

Menininko ková su kasdienybe: interviu su Ivo van Hove

Ivo van Hove

Nesenai Amsterdame pristatytas režisierius Ivo van Hove spektaklis pagal rusų kilmės amerikiečių rašytojos Ayn Rand knygą „Šaltinis“ („The Fountainhead“, 1943) susilaikė didžiulio žiūrovų ir kritikų dėmesio. Teatro žinovai šią premjerą vadina šedevru, liaupsina 800 puslapiai knygos, kurioje istorija aprėpią daugiau nei dviešimtmetį ir be gales veikėjų skirtingose pasaulyje šalyse, inscenizaciją, aktorius ir, žinoma, režisierių.

Šiemetinės „Sirenos“, pristatytos vokiečių „Rimini Protokoll“, danus „Hotel Pro Forma“, rusus „Teatr DOC“, į Vilnių atvež ir išgirtai olandų „Toneelgroep Amsterdam“ teatro režisierius Ivo van Hove spektaklį „Šaltinis“. Ta proga režisierius sutiko atsakyti į kelius klausimus.

Kaip Ayn Rand knyga „Šaltinis“ atsirodo Jūsų akiratye?

Mano ankstesnis asistentas Matthias Mooji prieš kelerius metus man įdavė tą knygą su įrašu „Ivo, tu privalai tai perskaityti, nes tai svarbu. Ypač – tau.“ Taigi perskaiciau. Puslapius vieną po kito verčiau kone paskubom – mane taip ištraukė knygos veikėjai: kiekvienas su savo žmogišku pavadalu, o kartu tai plaičiai aprėpė visą gyvenimą. Jie simbolizuoja didelio masto idėjas: nuostabusis architektas Hovardas Rorkas, neišsižadantis savo idealu

ria tarp Howardo Rorko ir Dominik Frankon, demonstruojanti, kaip sunku yra save kažkam visapusiškai atiduoti, kartu kovojant už savo paties tiesas. Tai be galio ištraukianti istorija, kuri tiesiog prašyti praeši inscenizuojama.

Ne kartą esate pabrėžęs, kad šis kūrinyje tiesiog turėjo būti perkeltas į sceną – kaip manote, kodėl niekas to nepadarė iki Jūsų?

Ši klausimą turbūt reikėtu užduoti kitiems režisieriams. Nesu aiškināregys. Kai nutariau statyti „Šaltinį“, knygos teisės priklauso Bradui Pittui. Kas tris mėnesius mes vis kreipdavomės prašydami teisių, tai užtruks kelerius metus, tačiau lenktynės laimi lėtėjii ir pastovieji.

Kaip Jūsų pasiūlytą medžiagą priėmė aktoriai?

Aktorai nuo pat pradžių palaikė mintį perkelti „Šaltinį“ į sceną. Jie puikiai suprato, kokia šiandien svarbi individuo kova su visuomenė. Višur Europoje vyriausybės traukiasi į palieka vis daugiau ir daugiau atsakomybės individams. Pagrindinis iššūkis aktoriams buvo paversti Ayn Rand personažus gyvais ir suteikti jiemis visavertį gyvenimą scenoje.

Kam scenoje reikia videoprojekcijų?

Tal Yarden sukurtos videoprojekcijos vaizduoja, kaip architektūrinę

šiandienos žmogų scenoje?

Reikia būti absolūciai nuoširdžiam.

Kiek esate pažystamas su Lietuvos teatru ir ko tikite į Lietuvos žiūrovų ši rudenį Vilniuje, per „Sirenų“ festivalį?

Žaviuosi Eimuntu Nekrošiumi, taip pat – Oskaro Koršunovo darbais. Tačiau, prisipažinsiu, tikrai turėčiau pamatyti daugiau, kad galėčiau išsamiau apie tai diskutuoti. O iš lietuvių žiūrovų tikiuosi daug – tikiuosi, kad spektaklį jie pamils. Vilniuje būsime pirmą kartą, nekantriai laukiame galimybės pristatyti Lietuvos publikai tai, kas jiems turėtų būti be galio svarbu.

KALBINO VIKTORIJA IVANOVA

Scena iš spektaklio „Šaltinis“

NUOTRAUKOS IŠ „SIRENU“ FESTIVALIO ARCHYVO

Karbauskio Maskvos romanas

Majakovskio teatras: permainų patirtis

Marina Tokareva

Praėjusią savaitę opozicinis rusų dienraštis „Novaja gazzeta“ išspausdino garsios teatro kritikės Marinos Tokarevos straipsnį, aptariantį pastarųjų metų Rusijos teatro vadovų patirtį. Pagrindiniu šio straipsnio herojumi tapo Maskvos Majakovskio teatru vadovaujantis Mindaugas Karbauskis.

Lyderio pasikeitimas – viena iš aštriausiu Rusijos teatro kartų kaičios ir psychologinių problemų. Pasutiniais metais Maskvoje atsirado penki nauji vadovai Jermolovas, Stanislavskio, Gogolio, Majakovskio teatruse bei Dramaturgijos ir režisūros centre. Tačiau Borisas Juhananovas iškart uždarė Stanislavskio teatrą remontui, Klimas (Vladimiras Klimenka, – red. past.) skausmingai brėžia savo liniją, Olegas Menšikovas vis dar ieško Jermolovos teatro veido. Du iš „keturių“ pirmadienio jaunimo teatro „išūnytų“ Mindaugą Karbauskį.

Ką gi, per trejus metus teatras pasikeitė nuo galvos iki kojų. Teatro 90-mečiui buvo atlakta rekonstrukcija, ne grandiozinė, bet grakštī ir reikalinga. Nuolatinis režisierius partneris, burtininkas Sergejus Barçinas „aprenge“ salę įvairiaisiais tonais nuo karmino iki ryškiai rožinio, jauji scenografai išpasiše vestibiulį, pakeitė laiptus ir fóję, ant sienu pakabinė senas fotografijas – atsirado žaidimo, pagarbos ir lengvo maišto atmosfera. „Majakovka“ išjungo ir patraukliai, ir aktualiai išvaizda.

Bet svarbiausia, kad atsirado ypa-

Mindaugas Karbauskis

ruojos skandalą, dėl kurio jis buvo priverstas palikti meninio vadovo postą kartu su direktoriumi; stebėjome be vairo likusios trupės sumaištį ir sutrikimą; nepamiršome vieningo palengvėjimo atodūsio, nusiritus per teatrą, kai meno vadovu Maskvos kultūros departamentas nusprendė pakiesti jau paklusį „Tabakerką“ ir laikinai Rusijos akademiniu jaunimo teatro „išūnytą“ Mindaugą Karbauskį.

Pats Karbauskis pastatė tris spektaklius didžiojoje scenoje. Pirmasis iš jų – „Talentai ir gerbėjai“ – pirmiausia suteikė trupei galimybę gerbti naujają meno vadovą. Pagal Aleksandro Ostrovskio pjesę sukurtas spektaklis tvirtas ir pasižymi teatro kultūra: kokybiški vaidmenys, netiketi aktorių pasirinkimo rakursai. Antrasis – Bertolto Brechto „Ponas Puntila ir jo tarnas Matis“ – tapo atvira nesėkmė: jis statiskas, išankintos formos ir pasiskymo.

Abiejose spektakliuose akivaizdi pereinamoji būseną: nuo laisvo klajūno, kuriuo anksčiau buvo re-

nū. Ir surado. Per trejus metus – 18 premjerų, 9 kviečinių režisieriai, natūrali garsiųjų ir pradedančiųjų sajunga. Kartu su Leonidu Heifecu dirba (vadovo atradimas) Nikita Kolelevas, režisierių diapazonas – nuo brandaus provokatoriaus Levo Erenburgo iki debutantės Polinos Stružkovos, tarp kviestųjų – „patyrę“ Aleksandras Ogariovas, Aleksandras Koručenkovas, Jekaterina Granitova ir pradantieji Grigorijus Dobryginas ir Aleksejus Kuzminas-Tarasovas. Visi jie skirtingi ir jų meninė vertė skirtinga. Bet iš bendros sumos ryškėja svarbiausia: pasirengimas suteikti šansą, teatro viduje sukurti rizikos ir bandymų erdvę.

Pats Karbauskis pastatė tris spektaklius didžiojoje scenoje.

Pirmasis iš jų – „Talentai ir gerbėjai“ – pirmiausia suteikė trupei galimybę gerbti naujają meno vadovą. Pagal Aleksandro Ostrovskio pjesę sukurtas spektaklis tvirtas ir pasižymi teatro kultūra: kokybiški vaidmenys, netiketi aktorių pasirinkimo rakursai. Antrasis – Bertolto Brechto „Ponas Puntila ir jo tarnas Matis“ – tapo atvira nesėkmė: jis statiskas, išankintos formos ir pasiskymo.

Abiejose spektakliuose akivaizdi pereinamoji būseną: nuo laisvo

klajūno, kuriuo anksčiau buvo režisierius, prie „šeimos“ – trupės, teatro su trimis scenomis – apsunkinto žmogaus. Nusprendės, kad turi užkariauti aktorių pasitikėjimą, kad reikia dirbti su ta sudėtimi, kurią gavo, už ši pasirinkimą režisierius užmokėjo meninio „draivo“ praradimą, nusivylusiu kritikų pasažais. Mažai kas norejo suprasti: ankstesnis Karbauskis – pirmiausia menininkas, dabartinis – pirmiausia meno vadovas. Beje, trečiasis spektaklis žada Karbauskio – teatro išviku kūrėjo – sugrįžimo viltį.

Spektaklis pagal Mariaus Ivaškevičiaus „Kantą“ – intelektuali komedija. Šioje istorijoje, tarsi neturinčioje aiškios užduoties, svarbiausia yra aukščio proto nusileidimas iki buitiškos tiesos, vaizdo supaprastinimas, metafizika kaip ironijos laukas, kasdieni aplinkybių humoras ir panašiai. Iš esmės šis žanras neturi tradicijų Rusijos scenoje. Bet žinoma, kaip tai reikia vaidinti: lengvai ir žaismingai. Vos prisiliečiant, kad filosofija ryškėtū tik truputį, žaižaruodama, o psichologija ir būtis liktų sodriu fonu. Bent jau taip tai atrodo sio žanro pradininkėse Anglijoje, Prancūzijoje ir, tarkime, austriškose Peterio Handke's inscenacijose.

Šią maniera pirmuojuose spektakliuose atitiko, ko gero, tik du žmonės – Igoris Kostolevskis ir Ženovačo mokinė Julija Solomatina. Jų piešinys buvo tikslus, komiškas, staigus. Likusieji grimzdžiai pažystamoje psychologinių pateisinimų pelkėje, todėl iškart sulėtėdavo ritmas, ištūdavo prasmės. Kad ir kaip keista, po premjeros daugiausia klausimų teko Kantui: Michailas Filipovas – nuostabus aktorius, bet jam kurti ši vaidmenį smarkiai trukdė nuosava reputacija: jis įžengdavo į Barchino pastatytą šešiakampį kaip svarbus, monumentalus asmuo; jis nebuvė Kantas – Kantu jis paskyrė. Vidinis personažo nejudumas atėmė iš spektaklio centrą.

„Kantas“ tapo barjeru, už kurio

turėjo vykti teatro ir režisieriaus susilejimas, arba atvirkščiai – išsiskrimas. Svarbus buvo tokio teatro būdo skiepas. Laisvės bandymas. Dabar „Kantas“ pasikeitė ir išaugo iki europiško lygio spektaklio teatro gurmanams. Būtent po jo ir taip pat po Nikitos Kobelevo „Berdičevė“ (kuriame sujungta parabolė ir tanki būtis, brandus režisieriaus ir nuostabus aktorių darbas) kilo išpuolis, kad teatras igyja kryptį ir veidą.

Teatras visada panašus į savo lyderį, ir „Majakovka“ dabar iš tikrujų yra Mindaugo Karbauskio teatras. Tad kokį vaidmenį atlieka žmogus, niekad nepasirodantis scene? Manau, kad, be viso kito, dar išatsakingai renkasi.

Tolesnės teatro ir jo meno vadovo raios būdai ir tempai priklauso nuo mokėjimo kiekvieną dieną, mėnesį, sezono pateiktų sąskaitų sau pačiam. Regis, Karbauskis tai sugeba. Jis taip pat moka gerbti pirmatakus, ginti savo požiūrį, klysti ir pradėti iš naujo. Vienu svarbiausiu būsimoji 92-ojo sezono išviku taps scenos Sretenkoje atidarymas po didžiulio remonto. Planų daug, o pats meno vadovas stato naują Ivaškevičiaus pjesę.

„Berdičevė“ yra iškalbinga detaile: namuose ant kėdžių atkalčiuo kabo visų žuvusių, nužudytių, pražuvusių šeimos vyry švarkai. Tarsi jie dar būtų čia, tik trumpam išejo. Moterys purto švarkus, valo ir kabina vėl – vyrų, tėvai, broliai jų gyvenime yra nuolat. Man regis, tai svetimam spektakliui sugalvojo meno vadovas. Bet jei ir ne jis – vis tiek atradimas ženklius.

Egzistavimo būdas, kuri savo teatre ir placiau – mene pasirinko Karbauskis, tam tikra prasme manfestiškas. Tylus ginčas, kurį stebime atnaujintose sostinės scenose, yra originalo ir imitacijos, pirmynčio ir mutavusiojo ginčas. Karbauskis – kelyje. Jo būsimas spektaklis vadinsis „Rusų romanas“.

PARENGĖ KORA ROČKINĖ

Ar vartojimo orgijos įžeidžia krikščionis

Lenkijoje pasipriešinta religinei cenzūrai

Lenkiją drebina ne tik politikų pasikalymo skandalas. Didžiulį atgarsį sukelė Poznanėje vykstančio „Festiwal Malta“ direkcijos atsakymas rodyti birželio 27–28 d. numatyta kontroversišką Rodrigo García pastatymą „Golgota Picnic“. Renginio organizatoriai išsigando galimų neramumų. Spektakliui pasipriešino katalikai, tarp jų Poznanės arkivyskupas metropolitas Stanisławas Gądeckis, tvirtinantys, kad „Golgota Picnic“ įžeidžia Kristų ir tyčiojasi iš religinių jausmų.

Režisierius prancūzų žurnalui „Les Inrocks“ pareiškė, kad su juo

nebuvo konsultuotas: „Negaliu pri-
tarti, kai mus puola krikščionimis
apsimetanti fanatikų grupėlė.“ Jis
pabrėžia, kad visiškai nesutinka su
festivalio rengėjų, kuriuos palaikė
ir Poznanės miesto vadovai, spren-
dimu: „Tai pirmas žingsnis link to,
kad pradėsime taikystis su kita
sprendimais ir galiausiai tapsime tu
bepročių vergais. Iš tikrujų jais jau
esame. Esame politinės klasės, tų
kvailių, kuriuos renkame rinkimuose
per kolektyvinės beprotynės akta,
vergais. Bet tai jau kita problema.“

Rodrigo García kiekviename sa-
vo tekste bei spektaklyje siūlo pesi-

mistinę, dažnai šokiruojančią tikrovės ir ją aktyviai kuriančių mūsų pa-
čių diagnozę. Pokalbyje režisierius
atakuoja katalikybę. Pasak jo, tai
„rieglobstis tiems, kurie yra nusi-
vylię, nemylį gyvenimo ir žmogaus
tokio, koks jis yra, su visomis silpnio-
siomis pusėmis. Nepriima moters ir
vyro tokijų, kokie jie yra.“

Rodrigo García – vienas origina-
liausių, angažuočiausių ir radika-
liausių teatro menininkų. Jis yra re-
žisierius, dramaturgas, aktorius,
scenografas ir vaizdo menininkas.
García gimė 1964 m. Buenos Airē-
se. Būdamas 22-ęjų paliko Argen-

tiną ir apsigyveno Madride, kur
1989 m. įkūrė trupę „Carnicería
Teatro“ („Teatras Skerdykla“). Dabar
jis gyvena Asturijoje. García domina
tai, ką kiti menininkai ir žiniasklaida apeina arba nutili.

„Golgota Picnic“ – vienas svar-
biausiu režisieriaus spektaklių, rody-
tas daugelyje pasaulio šalių. Visur jis
sukelė daug aistrų – ir susizavėjimo,
ir pasipiktinimo. Atsiremdamas į
krikščionišką ikonografiją (nuo
Francisco Goyos iki Rubenso) reži-
sierius rodo pikniką, kuris kartu yra
ir paskutinę dabarties vakarienę. Fi-
zinų aktorių buvimą scenoje paryš-

kina gyva muzika, vaizdo projekcia-
ja ir daug revizito: minkštasis kili-
mas iš mėsainių bandelių, visų
spektaklių valgomas greitas mais-
tas. Tačiau revvizitas – ir bepras-
niškos gausos, nevaldomo vartojo-
mo simbolis.

Pasaulis spektaklyje iškyla kaip
vidinės tuštumos skatinama turėjimo
orgija, kurioje žmones įkalina
jų pačių dviveidiškumas. Tokioje
tikrovėje menas yra tik estetinis
priedėlis.

NUKELTA | 9 PSL.

Kaimynai plačiaja prasme

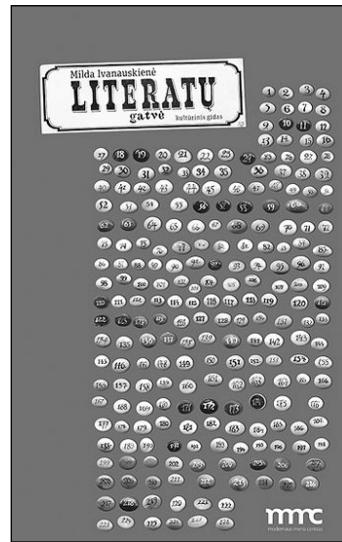
Milda Ivanauskienė, Literatų gatvė, kultūrinių gidas, Vilnius: Modernaus meno centras, 2014, 432 p., iliustr.

Aleksandra Fomina

Nustebau sužinojusi, kad ši gatvė susiformavo tik 2008 m. – mano sąmonėje ji užsifiksavo kaip savo dabartiniu pavidalu visada egzistavusi sostinės dalis. Tam tikra prasme taip ir yra – pratarmėje pasakojama išsamiai gatvės istorija neišvengiamai susijusi su rašančiais, kuriančiais jos gyventojais. Gatvės idėja geriausiai atskleidžia per gildą, kuriam sudaryti Milda Ivanauskienė apdorojo milžinišką kiekį medžiagos: literatūros saraše – net 24 smulkiai šriftu surinkti puslapiai. Itin džiugu, kad sudarytojai pavyko išvengti oficinio tono – tekstas balansuoja ties profesionalios menotyros ir kasdinės labiau išsilavinusio piliečio kalbos riba. Bendras leidinio išpūdis sukelia sunkiai apibūdinamus, kasdienybėje nedažnai pasireiškiančius bendrystės, dvasinio artumo jausmus. Pats Literatų gatvės egzistavimas yra tarsi šio santykio, – kaip reiškinio, žvelgiant fenomenologiskai, – įsikūrimas, neįpareigojanti apžvalga ir netgi savotiškas išaukštinimas.

Tas artumas čia – labai subtilus, geriausiai suprantamas su kūryba (tegu skirtinė sričių) susijusiems žmonėms, kad ir koks atstumas tarp jų būtų laike ir erdvėje. Tai nėra faniatikas atsidavimas idėjoms, asmenybų garbinimas ar familiarus kišimasis į vieną kito kasdienybę. Literatų gatvėje jamžinti „virtualūs“ gyventojai nėra nei idiliška kūrėjų komuna, nei slapta bendruomenė, nei koks kitoks panašaus pobūdžio „dvasinis kolūkis“. Tačiau visus šiuos žmones sieja labai įdomios sąsajos, kurioms tiksliai suformuluoti gali vėlgi prireiki simuliakro sąvokos. Literatų gatvėje įsikūrusio Modernaus meno centro (MMC) personalas surinko žinias apie čia nuo pat XVIII a. gyvenusių kūrybingus visuomenės veikėjus ir paprašė profesionalių menininkų sukurti jiems skirtus darbus, juos įmontavo į gatvės sienas, o vėliau apie visus šiuos kūrėjus išleido knygą. Galbūt medijų specialistai galėtų išnariplioti, kelinto lygio čia simuliakras.

Menininkai kūrė darbus remdaudžiasi asmenišku rašančiojo patirties išgyvenimu, kai kas – iš pagarbos autorui, kai kas – tiesiog idėjos autorui paprašytas, kai kas netgi per klaidą (supainiojus išsirinktu autoriumi ar kito megštamo rašytojo pardaves), o kai kas – tik „dėl pluso“ (pvz., visiškai „popsa“ apie Lietuvą parašiusi užsienio autorį atveju). Dažniausias menininko argumentas pasirinkus būtent šį autorį – „nes žavi“. Apie menininkus pasakojama labiau iš emociónės negu iš profesinės pusės. Atrodo suprantama – net trumpai jų kūrybos apžvalgai reikėtų kur kas daugiau vietos. Autorių

santykis ne visur nuosekliai atskleistas, neretai – visai nepaminėtas. Ypač stebina, kai daug dėmesio skiriama gerai žinomam rašytojui, o apie jam dedikaciją sukūrusi menininką nepasakyta nė žodžio (pvz., Czesłavo Miloszo atveju). Dažniau menininkai išsamiau papasakoja apie kūrinių sumanymą, ryšį su auditorium, motyvų, medžiagų, technikos ir spalvų pasirinkimą, bet kai kur šios informacijos visai nėra. Ar tai reiškia menininko susikuklinimą, atsisakymą viešintis, ar atsainu „iš pareigos“ požiūrių į autorį, ar elementarų nesugebėjimą motyvuoti savo darbo?

Menininko santykis su autoriumi grindžiamas daugiausia emociniu

žiburiu nerasi. Laimei, kadangi projekto sumanytojos ir vykdytojos – moterys, šiuo atveju rašančių moterų kūrybai vis dėlto skiriama tiek pat dėmesio, kiek ir vyrų.

Labai svarbūs knygoje atskleidžiamai draugystės, bičiulystės ryšiai. Ne tik praktine prasme – kas kam padėjo igvendinti idėją, ką nors gauti, kur nors apsigyventi, bet ir psychologinė, išgyvenimo, išlikimo savimi sunkiu laikotarpiu prasme: užfiksuotas dalijimasis svarbiomis mintimis ir idėjomis, moralinis palaikymas persekiojimui, emigracijos, gyvenimo kelio pasirinkimo etapais. Šio daugiasluoksnio dvasinio ryšio dalimi tampa ir skaityojas. Kai kur mintys teksto pavidalu perduodamos tik per bendraminčius – pavyzdžiu, Vilnius Orvidas nepaliko beveik jokių tekstu, Nijolės Miliauskaitės, gyvenusių vyro šešelyje, kūryba buvo plačiai paviešinta būtent draugų pastangomis.

Atidžiau įsiskaičius į autorų istorijas yra aišku, kas sieja visus tikrus menininkus: laisvę. Laisvės būti savimi ir kurti poreikis. Trumpi, nevenodos struktūros autorui asmeninio ir kūrybinio kelio aprašymai, laimei, neįsprausi į chronologijos ar abėcėlės rėmus, parašyti aiškiai, gyva kalba, rodo, kad dažniausiai Lietuvoje rašymas prilyginamas asmenybės laisvei, pasipriehinimui esamai tvarkai, kovai dėl teisės likti savimi. Komplikuotu is-

vertus – sudaryti neįtiketiną bendrystės išpūdį, kai skirtingu kartu kūrėjai yra šalia vieni kitų, tarsi susisieja, nes knygoje nėra hierarchijos, oficiozinio vienų iškėlimo virš kitų. Visi numeruokais sužymėti rašantieji tarsi iš tiesų „gyvėna“ toje pačioje gatvėje, yra kaimynai, o kaimynai kartais pasibastra, bet vis tiek vertina vieni kitus ir džiaugiasi būdam kartu – čia ne to lygio visuomenės sluoksnis, kur džiūgaujama dėl to, jog „kaimyno namas dega“. Pagal profesijas gana skirtinė – ne tik rašytojai, poetai, bet ir žodyninkai, kelioniškės žurnalistikos autorai, semiotikai, aklujų bendruomenės veikėjai, teatro režisierai, kareiviai, pedagogai, archeologai, – jie unikalūs kaip ir jų kūriniai, kiek vienas ten, kur geriausiai atskleidžia, nėra konkurencijos, nors galbūt apie ją ir nutylėta. Ypač smagu skaitant apie senovės autorius: sunuk patikėti amžių praraja, atrodo, lyg kalbėtum su dabar gyvenančiu žmogumi. Juk galiusiai visiem rūpejō tie patys tikslai, siekių, išykiai ir reiškiniai. Panašus šiuolaikinis fenomenas tikriausiai būtų Tiltų gatvė Vilniuje, kurios legenda ilgainiui nyksta, bet lieka atmintyje, kad čia gyveno ir lankėsi nemažai šiuolaikinė kultūros ir meno veikėjų: poetė Aušra Kaziliūnaitė, režisierė Dalia Survilaitė, dainininkas Šarūnas Petrus, *slam* poezijos veikėjas Domas Raibys, poetas Žygimantas Kudirkas, grupių „Garbanotas bosis-

dvasingumas tarsi automatiškai siejamas su religingumu, kalbama taip, lyg tikintysis būtų savaime geresnis už netikintiji.

Kitas knygos „minusas“ yra vos jaučiamos provincialumo komplekso užuominos: pavyzdžiu, kalbant apie svarbesnius XX a. pradžios lietuvių poetus, skubama juos lyginti su prancūzų poetais, nors autoritetai sukurti tai visai nebūtina. Čia net iš vaikų poezijos reikalaujama „pačios poezijos paslapties“ (89 p.). Pasakojant apie istorinius išykius nėšvengta netikslumų: Fiodoro Dostoevskio sušaudymo inscenacijos laikais automatų dar nebuvę, jie atsirado tik Pirmojo pasaulinio karo metais. Juoką kelia kaimu dvelkiantys apibūdinimai „kritikai profesionaliai atrajoja“ (p. 9), provincialus džiūgavimas „labai daug žmonių įsitraukė“ (p. 73) toliau minint vos tris vyrus, epitetai „nesupainiojamas su nieku kitu“ (21 p.), „nestandartinis intelektualas [...] kalbėjės ir rašės tai, ką galvoja“ (p. 107) – juk šioje knygoje visi „nestandartiniai“ ir visi taip rašė! Kaip savočkas antspaudas skamba Jurėi Ivanauskaitėi skirtas sakinyς „Pankavusi“ (p. 50), o frazė „sovičtinės santvarkos žmogus“ (p. 101) vargu ar ką pasakys sovietmečiu negyvenusiai kartai. Nemalonų prieskonį palieka ir įkyrus aiškinimas apie autoriaus tautybę (p. 106), be kurios tarsi nėra įmanoma suprasti rašančiojo ir jo tekštų. Viską apibrėžti, į visus asmeninius dalykus įsikišti yra veikiau kaimo bobučių, o ne profesionalių menotyrininkų reikalas. Juk galiusiai visi su Vilniumi susiję autorai yra palikę literatūroje jo neisdildomą pėdsaką, ar būt čia gimę ir gyvenę, ar trumpetam apsistoję (kaip Stendhalis), ar važiavę pro jį (Anna Achmatova, Nikolajus Gumiliovas), ar dar kitaip su juo susiję – čia yra labai intymus klausimas, kaip ir tautybės, kuria neturėtų remtis literatūros ar kitos kūrybos vertinimai. Vis dėlto davatkiskumo, atrodo, išvengta kad ir necenzūruojant labai negausių keiksmažodžių.

Ir nors vietomis atrodo, kad Vilnius senamiestis per daug apdailuoja, tarsi jam ar visam Vilniui trūktu populiarumo, leidiniui pavyko išlaikyti pusiausvyrą tarp pažintinės literatūros ir asmeniškesnio, artimesnio profesionalaus požiūrio į menininkus ir meną. Kas nori išsamiu susipažinti su lietuviškai rašančių terpe, gali imti lapą ir sudaryti sąrašą pagal citatas ar įdomiausias sau asmenybes, o su juo keliauti į bibliotekas „Literatų gatvė. Kultūrinis gidas“ būtų puiki privalo ma mokyklinė priemonė, suteikiant galimybę išsirinkti ir literatūros kursą susidaryti patiemams. Jei kiekvienas skaitytų, ką nori ir kas tikrai širdžiai miela, gal tuomet moksleiviai taip nekeiktų literatūros pamokų ar egzaminų ir privalojo interpretacijų rašymo.

Literatų gatvė naktį

prisirišimu, o gal net psychologine „prieklausomybe“. Ypač akivaizdu tais atvejais, kai vyrams ar jų redaguojamieji leidiniams dedikacijas skiria žmonos ar dukros, nes „atvirkštinių versijų“ – moterų sutuoktinėi ar sūnų skirtų kūrinių – visai nėra. Neretai moteris menininkė yra savo garsaus vyro „antroji puose“, labiau veikianti kultūros ir visuomeninių reikalų srityje nei literatūroje (Nijolė Miliauskaitė, Aušra Marija Sluckaitė-Jurašienė, Karolina Voicechovskaja-Ciokta, Sofija Čiurlionienė-Kymantaitė, Sofija Tyzenhauzaitė), bet net apie savarankišką kūrėjų prasitarimą, kad pui- kiai tvarkosi virtuveje (p. 77) arba aptariama jos išvaizda (p. 113) – tokių pastabų apie rašančius vyrus su

toriniu laikotarpiu kūrusio autoriaus istorija retai nėra politizuota. Specifinis lietuvių santykis su rašymu, rašytiui žodžiu neabejotinai kyla iš ilgų priespaudos metų. Rašančiuosius vienija maištingumas, pasipriehinimas esamai padėčiai, nepasitenkinimas ir iš to atsiradus paskata veikti, keisti nusistovėjusią tarką. Kaip sako Milda Ivanauskienė apie Laimoną Tapiną: „Rašant apie kūrybingą asmenybę jam įdomiausias kūrėjo konfliktas su visuomenė“ (p. 275). Juk, pasak vienos iš dedikacijas sukūrusių menininkų Martos Vosyliūtės, – „Talentas yra drasa“.

Šių santykų atskleidimas, viena vertus, kai kam gali sukelti alergiją „švogeriu krašto“ fenomenui, kita

pas, „SC“, „Baltasis kiras“ ir „Kamanių šilelis“ dalyviai, galiusiai ir pati ši eilučių autorė. Gal kada nors ir Tiltų gatvė sulaufs panašaus ivertinimo ir leidinio.

Vis dėlto nemaloniai stebina, kad leidinyje kūryba smarkiai siejama su tikėjimu. Menininkų darbai siejami su „votais“, visur pabrėžiamos krikščioniškos realijos, o kai kurių autorius (Donaldas Kajoko, Vytauto P. Bložės, kunigų-poetų) atvejais literatūra net tapatinama su religija. Jas vienija išišaminiu klausimas, autoritetu, prasmės ieškojimas, transcendencija, o kalbos tradicijoje žodžiai „šventasis“ ir „raštas“ neatsitinkinai yra „sukabinti“ kartu. Tačiau prievalu gerbiti ir netinkinčių teisę būti ir kurti, o knygoje, atrodo,

Galerijų „dainų šventė“

ATKELTA IŠ 1 PSL.

tapyba – kaip parduodamo dailės objekto klišč – dominavo.

Ideali formato ir visais kitais požiūriais ekspozicija, mano manymu, buvo „Barot“ galerijos. Pirma pamačiai labai patogiai apžiūrėti su-kabintų fotografijų seriją, kaip už-

laiko, kad visai įdomų kūrinį galima būtų atskirti nuo prasto, visai ne meninio, o politinio konteksto). Aišku, švaru, paveiku ir į temą. Komisija geriausia „ArtVilnius '14“ galerija pasirinko „Wolkonsky galerie“ iš Miuncheno, kaip supratau,

Ekspozicijos fragmentas

kibusi lydeka pradėjau blaškytis norėdama paklausti, kieno čia tokie geri darbai. O pamačius galerijos atstovą iškart susivedė – juk tai akiavaizdžiai Remigijus Treigys, tik truputį kitokio formato (ne horizontalūs ilgi stačiakampiai, o maži kvadratai). Ypač pradžiugino, kad nuotraukos paveikė be vardo gravitacijos. (Tai truputį skiriasi nuo to, kai rodoma daug panašių abstrakcijų, ir sakoma „Galdikas!“. Koks čia Galdikas? Tas Galdikas ir taip save jau užmušęs kiekiu. Tai greičiau perteklius.) Be klasiško, gelmiško ir vis dar galinčio nustebinti Treigio, „Barot“ rodo ir konceptualų, be to, dar ir vizualiai efektingą Dainiaus Liškevičiaus kūrinį, tiksliu, jo performanso dokumentaciją, kai iš dūmų plunksna formuootas Jurgio Mačiūno portretas (reikėjo

už efektingiausią astovavimą. Geriausiu menininku išrinkta Eglė Ridikaitė (pristatė VDA galerija „Artflex“). Tam niekada nepričtaraučiau. Jos dar niekur nerodytoje darbų kolekcijoje „Palikimas. Bobutas skarelas“ pateiktos menininkės močiutės skarelės su jos pačios kalba surašytais apibūdinimais: „pagrabna, rudenina plonyta vilna, švintina, un daktarų“ ir t.t. Skarelų išklotinės ir tie užrašai vaizdžiai kuria močiutės pasaulio kontūrus. O „Palikimo“ ekspozicija viena iš nedaugelio išleiska atminy bendrame meno sraute.

Idomiausia, kad galerijos čia užsiima skirtingais dalykais. Vienos tiesiog prisistato (naujos, jaunos, edukacinės), joms svarbu, kad jas atsimintų, žinotų, į jas ateity: rodo vadinamajį „asortimentą“. Kitos

siekia įdomios ekspozicijos, jų pozūriu, geras darbas yra geriausia vizitinė kortelė: rodo ką nors vieina, na, du, bet raiškai vientisai, tačiau ne visada tai yra parduoda... Trečios – pragmatiškosios – stumia „tavarą“: kūrinius rikiuoja kaip prekes. Ketvirtosios – muziejų pusseserės – pakelia iš archyvo ką nors, kas atrodytu naujai aktualus. Tai neabejotinai įdomu. Pavyzdžiui, su dideliu malonumu léta eiga apžiūrėjau Violetos Bubelytės autoportretų ekspoziciją „Prospekt“ galerijos stende. Nors didesnė dalis kūrinii ir atmintinai žinomi, dar nebuvau mačiusi jų originalų, tik albumuose ir Modernaus meno centro interneto svetainėje.

Na, dar yra vadinamieji projektais – tai menininkai, kurie „smulkiaja prekyba“ neužsiima, o kuria šlovė šleifa. Juos labiau domina prašmatnios dokumentacijos nuotraukos ir biografijoje sukaupti svarūs įrašai, kurie turi byločiai, kaip jie vos spėja tenkinti norinčius juos eksponuoti. Labiausiai turia galvoje menininkus Stanikus. Jų instalacija „Ir aš nežinau, kaip tai pristabdyti“ („And I don't know how to slow it down“) užuoaidomis atskirtas erdvus projektų blokas apskritai atrodė kaip „pateptuj“ rezervuaras šalia tų būtiskai sugrūstų aptvarėlių. Jų aplankius žiūroviška kokybės pretenzija šoktelėjo.

Stanikų kūrinį irgi pamačiau pirmiau nei vardą, ir jis efektingas. Milžiniškos profiliuotų ir auksuotų karštų fragmentų nuotraukos iš tollo atrodo kaip labai priartintai nuotraufojuota knygų lentyna, o tai jaukiai nuteikia. Todėl supratus, ką čia matai, smogia vidinė jausmo permaina. Iš ant žemės pridėliotų nuotraukų su Svajone ir *a la seno-*

Nerijus Erminas, „Perlai“. 2014 m.

vés meistrų piešinių atėjo tas „aaaaa, na kaipgi be jų“. Isidindinta drama susijungė su visais kitais jų *sado-mazo* tauromu „užpumpuotais“ darbais. Vardo gravitacija šiuo atveju, asmeniškai man, efektą sumažino, nes toji pompastika vis primeina holivudinių filmų garso takelį, tą vietą, kuri iš tavęs reikalauja reikalaudo.

Juk smagu kartą metuose, o gal užtektų ir kas dvej, susitikti visiem gyvai, ne feisbuke. Pažiūrėti vienas kito kūrinius, ne feisbuke. Būtų, žinoma, labai gerai ir tas svarbus meno ir meno rinkos segmentas – žiūrovai.

Mane kaip ir kiekvienais metais būtinai nutildys po mugės pasirodanti statistika apie tai, kiek žmonių apsilankė, kiek darbų parduota ir kiek pinigų išleista. Mes visi tyliai pagalvosime apie knygų mugės apskuras. O tada atsargiai galima dar kartelį pasvarstyti apie tai, kas toji publikai turėtų būti. Ar Vakarų prekeviai, atvažiuojantys pažinti ir pirkty Rytų ir Šiaurės Europos meno? Tuomet norėtųsi daugiau stiprių mūsų regiono atstovų ir komunikacijos Vakarams. Ar staiga praprususi Lietuvos tauta? Tam reikėtų ruoštis visus metus: verbuoti „Žmonių“ tipo elitą išgyti meno ir fotografiuoti su tuo, komentuoti pasirinkimą. Iškinti, kad menas yra socialinio statuso kūrimo įrankis, po to, kai jau turi visus bentlius ir visus aifonus, o Maldyvai iškryėjo iki gyvo kaulo. Tam puikiai galėtų pasi-tarnauti istorijos apie Medici ir panasias šeimas. Nes kol kas paskalų skyreliuose pranešimai neišlipa iš spintos (apsirengė, nusirengė) ir fizioligijos (pastorejo, nusipjovė, išidėjo, pagimdė, buvo girta/s). Nes verslo žmonėms mugės pasiūla yra daugiau nei įkandama, net, sakyčiau, gana pigi. O gal mes turime saugoti visą turtą savo elitiniame rate? Ir kasmet susitikti dvasingai galerijų „dainų šventei“, parduoti vienas kitam ši tą su nuolaida ir kai ką Modernaus meno centrui?

Mugės kokybė, mano akimis, pa-lengva auga, nes galerijos įgauna patirties, vis geriau perpranta, kaip sudominti ir ištrauktis žiūrovą, prisideda praktiškų iniciatyvų, kaip jau nuomenės meną pardavinėjanti „ArtCart“ ar sumanai pramoginė „Fluxus“ radijo būdelė, pristatyta Jono Meko vizualiųjų menų centro, tačiau tobulejimo bei pokyčių taip pat tikėčiausiai ir iš organizatorių, o svarbiausia, turi būti atsakytas žiūrovo klausimas.

Birželio 20 d. Vilniuje vykės vienos nakties kultūros ir meno festivalis „Kultūros naktis“ žiūrovų trūkumu nesiskundžia ir turi aiškią edukacine funkciją. Nuostabu žiūrėti, kaip i Paviekslyų galeriją grūdasi minia, ir čia pat kyla klausimas, kodel įprastu režimu čia apsilanko tiek nedaug žmonių? Atrodo, kad festivalis vis dar supažindina potencialius meno mėgėjus su pagrindiniaus adresais, jaukina kultūros žiūrovą, rodo, kad čia jau nebebausiu ateiti. „Kultūros naktje“ kyla jau visai kitos – navigacijos organizavimo ir žiūrovų segmentavimo – užduotys.

Programoje yra 500 menininkų ir 150 skirtingu projektu, daugelis jų persikloja, ir tūlas naktinėtojas lieka su karčiu apgailestavimui, kad iš viso to aruodo tegali du ar tris dalykus aprépti, aktyvesnis paviršutiniškai gal kiek daugiau apibėgs. Bet ar neverta jau kaip ir dideliuose kino festivaliuose galvoti apie kokį nors programų rūšiavimą, trajektorijų modeliavimą?

Žinau, kad dalis žiūrovų, kurie nejveikė programos dilemu, atsidavė aiškiam pasaulio vyru futbolo čempionatui, kuris jau daug vakarų neleidžia išsimiegoti šios sporto šakos mėgėjams ir jų artimiesiems, kurie sportininkų kovas galbūt visai kitaip žiūri, kad ir antropologiškai.

Vilniaus meno mugė „ArtVilnius '14“ vyko birželio 18–20 d.

Svajonė ir Paulius Stanikai, „And I don't know how to slow it down“

J. LAPIENIO NUOTRAUKOS

Mintis, kad viskas pasaulyje susiję, yra gera

Birželio 11–15 d. Vilniaus „Multikino“ vyko Rusų kino dienos. Parodyti šeši 2012–2013 m. sukurti filmai, kuriuos, anot juos parinkusių ir atvežusių kino kritikės Marijos Bezruk, labiausiai sieja empatijos ir atleidimo temos. Po kiekvieno seanso M. Bezruk žiūrovus įtraukdavo į trumpus, gyvus pokalbius apie ką tik matytus kūrinius, buvo galima užduoti klausimus filmų pristatyti atvykusiams režisieriams, producieriams, aktoriams. Idomus pašnekėjys įvyko po Ivano Vyrypajevio filmo „Delės šokis“ peržiūros, kai producieriui Konstantinui Panfilovui į žiūrovų klausimus atsakyti padėjo į salę visiems netikėtai užsukęs filmo montažo režisierius Marius Blinstrubas.

Papasakokite apie režisierius.

Konstantinas Panfilovas: Ivanas Vyrypajevas – dramaturgas, režisierius, Maskvos teatro „Praktika“ meno vadovas. Tai toks avangardinis, minimalistinis, novatoriškas teatras, statantis dokumentines pjeses. Europoje šis žanras seniai žinomas ir populiarus. Tai reiškia, kad imama kokia nors dokumentinė istorija ir suvaidinama teatro scenoje.

Marija Bezruk: Vyrypajevas – tai žmogus kosmosas. Žmogus, gebantis dvi valandas išlaikyti žiūrovų dėmesį vien tik sėdėdamas prie stalo ir skaitydamas savo tekštą. Nepastebite, kaip pralékė laikas. Jo kalbos melodingumas, gebėjimas verti žodžius – lyg atskira meno rūšis. Tai reikia pamatyti, išgirsti.

Konstantinas Panfilovas: Taip, jo kinas yra poetinis. Komanda jam reikalinga tik kaip pagalba kūrėjui, kad paduotų instrumentus. Kitaip savei neįsivaizduojame. Tiesiog norisi būti šalia menininko ir jam padėti, jokiui būdu nesikišti, netrukdyti.

Kaip filmavimo komandoje atsirado lietuvis?

Konstantinas Panfilovas: Puiki istorija. Kai pradėjome filmuoti, aikštėje trūko žmogaus, kuris suvestų vaizdą ir garsą. Vienas geras draugas man sako: „Klausyk, mano brolis iš Anglijos atvažiavo atostogų, gal priimtum jį padirbti?“ Sutikau. Kai Marius atėjo pas mus, jam buvo dvidešimt dveji, jis Anglijoje mokėsi kino mokykloje. Po filmavimo darbų, kai ēmėmės montažo, atsakėme visų prieš tai buvusių. Ne todėl, kad jie blogi specialistai, bet niekaip negalėjome rasti žmogaus, galinčio sumontuoti būtent šį filmą. Ir vieną dieną, kalbantį telefonu, šovė mintis: „Juk turime Marių!“ Šis filmas pakeitė Mariaus gyvenimą, į Angliją jis nebegržo. Marius montuos ir kitą Vyrypajevio filmą.

Marius Blinstrubas: Taip, „Delės šokis“ – beprotiškos mano karjeros pradžia. Bendradarbiauviams su Vyrypajevu tėsiasi. Ką tik grįžome iš filmavimų Indijoje.

Apie ką bus naujausias I. Vyrypajevovo filmas?

Marius Blinstrubas: Jis vadinsis „Išgelbėjimas“. Tai pasakojimas apie vienuolę katalikę, vežančią vertingas relikijas iš Lenkijos į Tibetą per Indiją, per Himalajus, kur labai gražu, kur taip pat stovi katalikų vienuolynai. Tai filmas apie kelionę po šventas, nuostabias vietas, skirtinės pasaulyje, per kuriuos save atrandi. Vyrypajevas, be abejo, yra šios srities profesionalas, todėl bus idomu ir toliau su juo dirbtu.

Marija Bezruk: Ar jis vaidina koki nors vaidmenį filme?

Marius Blinstrubas: Kol kas nepaskosiu, paaškės po montažo.

Marija Bezruk: Jau dvi dienos bandau tai išsiaiškinti, nes man atrodo, kad Vyrypajevio išvaizda tiesiog prašosi kokio nors Tibeto vienuolio vaidmens. O jie neišsiduoda!

Marius Blinstrubas: Už poros dienų skrendu į Portugaliją montuoti šio filmo. Tada ir paaškės.

Marija Bezruk: Kodėl Portugalija? Maskvoje ar Vilniuje nepavyksta montuoti?

Marius Blinstrubas: Ten geras oras, gražu.

Konstantinas Panfilovas: Turiu klausimą žiūrovams: ar patikėjote, kad filme yra septynios atskiro dalys? Mažai kas žino, kad pjesėje buvo septynios dalys, ir nufilmavome septynias dalis, tačiau montuodami supratome, kad septintoji pernelyg skiriiasi nuo kitų dalii ir netinka. Taigi padalinome penktąją dalį į dvi. Šeštoji taip ir liko šeštaja. O pabaigoje – vėl penktąjį dalis. Mat galiausiai paaškėjė, kad buvo rašomas vienas filmas, filmuojamas kitas, o montuojamas – trečias.

Kodėl šokis filme taip ir nebuvo parodytas?

Marius Blinstrubas: Vis klausdavau Vyrypajevio: „Tai ką, taip ir ne-parodysime šokio?“ – „Kad viską, ką galėjome, jau parodēme“, – atsakė jis.

Marija Bezruk: Paskutinėje novelėje Ksenijos Kutepovos herojė kalba apie draugę teatro kritikę ir aiškiną, kodėl ji nė karto neparašė apie tą šokį: jis toks nuostabus, kad žodžiai aprašyti neįmanoma. Taip sau atsakiau į šį klausimą. Jis toks puišas, kad viskas, ką būtų buvę įmanoma parodyti filme, atrodytų menkiau nei tai, ką įsivaizduojame. Šokis turi likti tam tikra iluzija. Įsižiavimas apie tobulybę.

Konstantinas Panfilovas: Be to, šis šokis yra dvasinis šokis. Kickvieno žmogaus vidinis šokis. Kai suvoki savo gyvenimą ir aplinką, kai pasiekiamas tam tikras sąmoningumo lygis. Kai pakylį virš to, ką kasdien matai, jauti, prasideda kosminis šokis. Vyrypajevas iš tikrujų yra „žmogas“, todėl ir šokį suprantu kaip kosminį, kurį matyt galima tik pasiekus tam tikrą būseną.

„Delės šokis“

Kaip gimiė filmo idėja?

Konstantinas Panfilovas: Labai gaila, kad kartu su mumis nėra režisierius. Stevenas Soderberghas kartą pasakė, kad už viską, kas vyksta ekrane, atsakingas tik vienas žmogus, t.y. režisierius. Todėl mudvieni su Mariumi bus sunku šnekėti už Vanią. Ir nešnekėsime. Manyčiau, kad idėja, kaip į kickvieną didžio menininko idėja, kilo netikėtai. Bet klausimas, deja, skirtas ne mums.

Marius Blinstrubas: Tiesą sakant, man Vania papasakojo. Mintis sukurta tokį kūrinį jam atėjo būnant Indijoje, tačiau pačia pjesę jis rašė, kai sunkiai susirgo ir gulėjo ligonieneje. Jam pasisekė būti vienam, telefonas buvo išjungtas, niekas netrukė. Buvo daug gryno oro. Gydytojai neleido jo lankytį, Vyrypajevas tiesiog pasinaudojo galimybę pabūti keletą dienų ramiai ir parašė pjesę.

Kaip atsirinkote aktorius?

Konstantinas Panfilovas: Buvo trys aktorių sudėties variantai. Pirmame variante buvo Galina Volček, Karolina Gruszka, Ingeborga Dapkūnaitė. Bet sudėties keitėsi, nes Ivanas keitė filmo konцепciją. Ksenija Kutepova filme atsižūrė pati paskutinė. Dėl jos apsispręsta per pusvalandį, vieną naktį kavinėje. Igoris Gordinas nuo pat pradžių buvo pagrindinis kandidatas Andrejaus vaidmeniui.

Marija Bezruk: Igoris Gordinas – vienas geriausių Rusijos teatro artistų. Jis – tikra žvaigždė, vaidina Maskvos jaunojo žiūrovo teatre, kuriam vadovauja Henrietta Janovskaja ir Kama Ginkas. Šis aktorius gali dirbti su skirtinėmis žanrais, jis tiesiog universalus, o tai – didelė retenybė. Manau, kad būtent dėl šios priežasties Vyrypajevas jį ir pasirinko: jam reikėjo aktoriaus, gebančio atkartoti vyrypajevišką estetiką.

Filmas labai primena teatrą. Kodėl?

Konstantinas Panfilovas: Ivanas – stulbinantis eksperimentuotojas. Kaip tikras kūrėjas jis nori skleisti visais įmanomais būdais. Pirmiausia „Delės šokis“ buvo pastatytas Nacionaliniame Lenkijos teatre. Vėliau – Paryžiuje, Amerikoje, kitose Europos miestuose. Tikriaus

nės formos buvo prieita po truputį, tai buvo atradimas. Juk „nauja – tai pamiršta sena“, ar ne? Galbūt todėl filmas taip patiko žiūrovams. Nes televizinių spektaklių laikai – 8-asis ir 9-asis dešimtmeciai – jau seniai pracietyje. Ir štai, netikėtai, Ivanas gržina šią formą didžiajam ecranui.

Marija Bezruk: Tik norėčiau pridurti, kad šis filmas sukurtas ypač reta variacijų forma. Tai neįspaskytai sunku. Šiuolaikinėje literatūroje tai daroma retai, o šiuolaikinėje kine – iš esmės nickada. Todėl „Delės šokis“ yra unikalus pavyzdis, kad variacijas vis dar įmanoma kurti ir kai tai įdomu.

Marius Blinstrubas: Vaniai labai svarbus buvo tekstas. Jis buvo tokis svarbus, kad svarbiausia tapo, jog niekas neblaškytu dėmesio. Net aktoriai vaidino kitaip – iš pradžių buvo keista, kaip jie nevaidina personažų jausmų, o tiesiog raiškiai skaito tekstą. Ilgainiui supratau, kad būtent tekstas yra pagrindinis veikėjas. Filmuodami visą laiką kalbėjome „Delės šokio“ personažų replikomis, pavyzdžiu, nuolat kartojome frazę: „Geriau blogai nugyventi savo gyvenimą, nei gerai – svetimą.“

Papasakokite apie muziką, kompozitorų Andrejų Samsonovą ir ar Borisas Grebenščikovas dainą filmui kūrė specialiai?

Konstantinas Panfilovas: Andrejus Samsonovas – Peterburge gyvenantis kompozitorius ir puikus garso režisierius, dirbo su dviem naujausiais Zemfiro albumais. Taip pat jis yra grupės „Akvarium“ ir Boriso Grebenščikovo produseris. O su daina „Too far away from here“ buvo taip: Ivanas paskambino Borisiui, nes jie geri draugai, ir paprašė sukurti dainą filmui. Borisas atsakė: „Žinai, nepatikėsi, bet vieną dainą jau turiau. Aišku, galiu parašyti ir kitą. Paklausysi abiejų ir išsirinks.“ Ivanas paklausė „Too far away from here“ ir ji iš karto tapo filmo garso takelio tema. Anksčiau ši daina išleista nebuvo, nors parašyta senokai, britiškuoju Grebenščikovo periodu, maždaug 1992–1994 metais, o įrašyta studijoje tik kuriant šį filmą.

Kaip filmui sekėsi Rusijoje?

Konstantinas Panfilovas: Buvo išleista 20 kopijų. Tai nėra labai daug, bet kaip nekomerciniam kinui – nebūtinė. Milijonieriai netapome, tačiau filmas atsipirk.

Marija Bezruk: Džiaugiuosi, kad Ivano Vyrypajevuo filmą pagaliau atrado lietuvių žiūrovai.

Konstantinas Panfilovas: Filmo premjera 2012 m. įvyko Romoje, tačiau jis apkeliavo beveik visą pasaulį ir Lietuva yra viena paskutinių šalių, kur filmas rodomas. Džiaugiamės, kad filmą sutikote taip šiltai!

PARENGĖ AGNÉ MACKEVICIŪTĘ

Tegu kalba

Krėsle prie televizoriaus

Lenkijos politikų pasiklausymo skandalas atskleidė visai netiketą politikų gyvenimo aspektą. Tai – leksika. Ne vieną komentatoriu papiktino politikų leksika, lyg kalbėtų ne elito, o socialinio dugno žmonės. Iš tai savo pareiškime atkreipė dėmesį ir Lenkijos Prezidentas, pareiškė, kad nė vienas iš „Solidarumo“ politikų kartos niekad nebūtų pavartotojės žodžių, kurie, regis, iprasiti skandalo dalyviams.

Nežinau, ar kas tyrinėja mūsų politikų leksiką. Būtų įdomu, nes kartais per „Panoramą“ išgirdęs vieno, kito ar trečio valstybės vadovų pareiškimą prisimenu rusiškais vertiniais kalbėjusių sovietų nomenklatūrą. Jaunimas (ypač jauni valdininkai), atvirkščiai, netiesiogiai demonstruoja anglų kalbos mokėjimą, bet už nuolat pasikartojančius piktybiškus „tieki“, „tieki“, jau pradėčiau imti baudą. Kartą per „Panoramą“ užfiksavau, kad kickvienas, su kurio kalbėjosi žurnalistai, neapsiėjo be dviejų „tieki“, nors visai būtų užtekę vieno „ir“. Tačiau, regis, kalbos grynumu besirūpinančiuose valdininkams labiau rūpi kova su originalia lenkiškų pavardžių rašyba, nors, mano galva, žmogaus teisė į taisyklingai parašytą jo pavidę – tokia pat gyvybiškai svarbi, kaip ir kitos laisvo žmogaus teisės. Kita vertus, pernai interneite pagarsinti Užsienio reikalų ministerijos valdininkų pokalbiai taip pat buvo iškalbingi ir leksikos požiūriu: jei nežinočiau, kad kalbasi diplomatai, pamanyčiau, kad tai ne visai išspagirijoje mėslavėžiai. Leksika visada išduoda, ar žmogus iš tikrių išsilavinės ir kultūringas, ar tokiu tik apsimeta. Nors „Pigmalioną“ parašę anglų klasikas George’as Bernardas Shaw, ko gero, man nepritartu.

Jautrumo leksikai nuo pat garso

atsiradimo mokė ir kinas. Sovietmečiu, kai visi filmai buvo dubliuojami, šios pamokos dažnai praeidavo pro šalį. Dabar galime gilintis į Amerikos gangsterių ar anglų aristokratų ir koknių kalbos niuansus tiesiog kino salėje. Televizija dažniausiai šią galimybę atima. Tačiau didžiausias minusas dažnai yra lietuviški garsintojai, išsitikinę, kad turėtų vaidinti už visus filmo aktorius. Todėl pradėjės žiūrėti filmą ne višada žinau, ar sugebėsiu ji ištverti iki pabaigos. Išgirdęs Giedriaus Arbačiausko ar Sergejaus Ivanovo balą nusiraminu. Tai – tikri profesionalai. Tačiau lietuviškų reklamų, anonsų paprastai negaliu žiūrėti kaip tik todėl, kad visi garsintojai išteriskai rėkia, šaukia, lyg balso savininkui prie užpakalio būtų prilipek skorpionas ar jis tą akimirka patirtų orgazmą. Iš kur tas išsitikinimas, kad staugiantis žmogus geriau paskatinis pasižiūrėti vieną ar kitą laidą, ne suprantu. Kaip nesuprantu ir vienos spiegiančios, tiesiog pasidygėjimą keliančios LNK užsklandos.

Tikiuosi, kad garsintojai nesugadins vieno mėgstamiausį mano filmą – Briano De Palmos 1987 m. sukurto „Neliečiamuji“ (TV3, liepos 2 d. 23.05). Šio filmo pagrindas – buvusio FTB agento Ellioito Nesso prisiminimai apie tai, kaip jam pavyko pasodinti į kaltinamųjų suolą vieną garsiausiu JAV gangsterių Alą Caponę. (Beje, pastarajį suvaidinęs Robertas De Niro surado gangstero siuvėjus ir užsisakė pas juos tokius pat drabužius, net šilkinius marškinius, kurių kadre nematyti.) Žinoma, filmas dokumentiškai neatkuria vien faktų, juolab kad „Neliečiamuji“ scenarijų rašęs garsus dramaturgas, o vėliau ir režisierius Davidas Mametas šį pasakojimą papildė į komišką intonaciją, kuria pui-

kiai pasinaudoja ir kitos filmo žvaigždės – Kevinas Costneris, Seanas Conneris, Andy Garcia.

De Palma – vienas pirmųjų kino postmodernistų – savo filmuose nuosekliai kuria intertekstualų žaidimų vėrinį, prismaigsto į juos daug kino istorijos užuominu: „Neliečiamuosiuke“ tokia yra susišaudymo ant Čikagos Centrinės stoties laiptų scena, kurioje režisierius perkuria garsiausią Sergejaus Eizenšteino „Šarvuoci“ „Potiomkino“ epizodą. De Palma dažniausiai vadinamas Alfredo Hitchcocko paveldėtoju. Jis išgarsėjo po 1976 m. sukurtos Stepheno Kingo „Kerės“ ekranizacijos – atkreipė dėmesį De Palmos sugebėjimams neiprastai rodyti prievertą ir kraują.

„Neliečiamuji“ buvo tarsi atsakas į 1983 m. sukritikuotą kitą De Palmos filmą – „Žmogus su randu“. Garsiausio gangsterių filmo perdibinys buvo pirmas režisieriaus žingsnis link postmodernistinio šio žanro tyrimėjimo, kuri matome ir „Neliečiamuosiuke“. Beje, nuo 2006-ųjų De Palma vis žada kurti filmo „prikvelę“ – pasakojimą apie tai, kaip Alas Capone gyveno prieš prasideinant „Neliečiamuosiuke“ parodiems įvykiams.

Tuos, kurie vasarą atsipalaudoja skaitydami romanus apie meilę, manau, sudomins Jameso Hutho „Laimė nevaikšto viena“ (TV3, šiųkar, 27 d. 1 val.). Filmas buvo nepaprastai populiarus Prancūzijoje, kur ji aplenkė tik kažkurius „Ledymetis“. Romantinės komedijos herojus – muzikantas Saša (Gad Elmaleh) – mėgaujasi gyvenimo malonumais, kol sutinka keturiadesimtmetę Šarlötą (Sophie Marceau). Moteris sužavi ji iškart, bet Šarlota jau kelis kart buvo ištekėjusi, turi tris vaikus ir nesirengia kartoti klaidą. Juolab

„Laimė nevaikšto viena“

kad vienas iš Šarlotos buvusiųjų ne-linkęs džiaugtis nauju buvusios žmonos draugu. Huthas tvirtino, kad jis įkvėpė 6-ojo dešimtmečio amerikiečių komedijos ir Billy Wilderio, Franko Capros, George'o Cukoro filmai.

Kitą romantinę komediją – Yanno Samuelle „Mano mylimą keistuolę“ (BTV, 1 d. 21.30) – įkvėpė Pietų Korėjos filmas pagal populiarus rašytojo Kim Ho-siko kūrinį. Rašytojo tévynėje sukurtas filmas sulaukė net kelių tūsinį, bet amerikiečių perdirbinys, man regis, liko nepastebėtas. Jo herojus studentas Carlis (Jesse Bradford) gyvena nuobodžiai, net nykiai, daug laiko leidžia su draugais gerdamas alų. Viešą dieną traukiniai stotyje jis išgelbsti merginai gyvybę. Susipažinę su mergina jis nusprendžia, kad Džordana graži ir talentinga. Tačiau laikui bégant ima skleistis ir kitos merginos savybės. Džordana vis labiau apsunkina savo gelbėtojo gyvenimą. Filmas klausia, kokius išbandymus gali pakelti dar tik gimstantis jaumas, nors, be abejo, tai itin individualu.

TVI (28 d. 21 val.) pradės rodyti vieną populiariausį sovietmečio televizijos serialų – 1979 m. pasidžiusi 4 serijų Aleksandro Blanko „Čigoną“. Sukurti pagal Anatolijaus Kalinino romaną iš pradžių Jevgenijaus Matvejevo filmas, o vėliau ir serialas tiksliai pertiekia naivų homo sovieticus tikėjimą, kad žmonės

iš esmės yra geri ir kad meilė nugali visus išbandymus. „Čigono“ herojė Dono kazokė Klavdija (Klara Lučko) per karą prie vokiečių tanko sutraukyto kibitkos randa čigoniuką ir užaugina kaip savo sūnū. Po 17 metų jos kaime pasirodo čigonas Budulajus – vienišas, daug patyręs žmogus. Jis ieško per karą žuvusios žmonos kapo ir gręt užstarnauja Klavdijos sūnaus palankumą, bet moteris pradeda įtarīti, kad šis ir yra jos Vanios tėvas. Moteris bijo, kad šeimos ramybė bus su drumsta, nors, regis, ir pati neabejtinga Budulajui.

Dabar mažai kas prisimena, koki populiarius sovietmečiu buvo indė filmai. Tarybiniai žmonės įdė jų iš proto, o Bolividu žvaigždės žurnalo „Sovetskiy ekran“ apklausose dažnai tapdavo geriausiais metų aktoriais. „Čigonas“ priminė indiškus filmus savo sentimentalumu ir naivumu, gal todėl su juo ir vėlesniu tūsimiu „Budulajaus sugržimas“ užaugo net kelios kartos.

Sovietinio kino fenomeną priims ir aktorių pavadės – „Čigone“ vaidino moldavas Michajus Vrontiškis (jis filmavosi ir Vytauto Žalakevičiaus „Kentaruose“), uzbekė Matliuba Alimova, lietuvė Stasys Petronaitis, jisimintinus vaidmenis sukončė rusų aktorės Nina Ruslanova ir Maja Bulgakova.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Ar vartojimo orgijos ižeidžia krikščionis

ATKELTA IŠ 5 PSL.

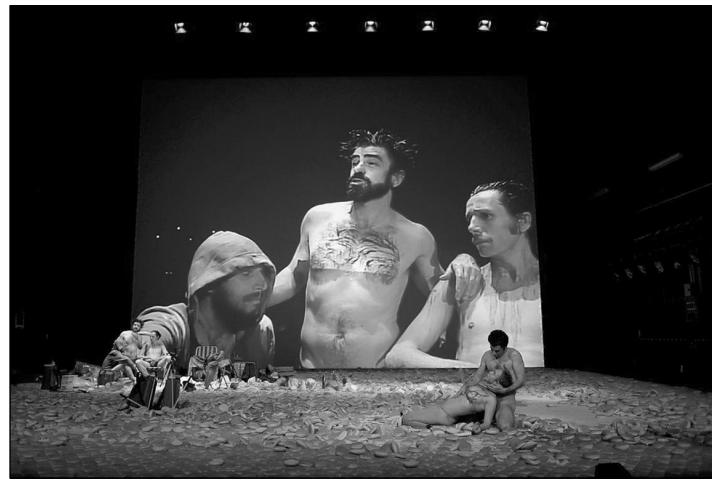
„Golgota Picnic“ stulbina neįprasta kritinės minties, stiprių vaizdų, muzikos ir poezijos jungtimi. Jis ironiškas, obsceniskas, bet siūlo ir scenų, reikalaujančius susikaupimą, sukuria tylus kontempliavimo galimybę. Režisierius peržengia žanru konvencijų ribas ir pasinaudodamas teatro galimybėmis kuria fantasma-gorišką pragaro viziją, kartu palikdamas distancijos ir savikritikos erdvę.

Rodrigo García sako: „Kickvienas teatro kūrinys yra gyvenimo išraiška. Gyvenimą suvokiu kaip seką įvykių, prisiminimų, taip pat to, apie ką pamirštame, – faktų, kuriuos ištumiame apimti baimės ar gėdos. Elgiamės gėdingai, bet prisiekiamė, kad niekad nepadarėme nėko žeminančio; sąmoningai tai

ištriname iš atminties. Paskui tai grįžta meno kūrinio pavidalu ir net nesuvokiamė, kas ten yra. Kaip tik todėl menininkas privalo, net prieš

taraudamas sau, imtis subtilių ir gėdingų temų. Jis negali jų nutylėti.“

„Golgota Picnic“ draudimas sukelė didžiulę reakciją ne tik inter-

Scena iš spektaklio „Golgota Picnic“

nete, bet ir žiniasklaidoje. Aktyvūs ne tik spektaklio, bet ir jo draudimo priešininkai. Teatro kritikas Romanas Pawłowski sako, kad atšaukti „Golgota Picnic“ spektaklai – „tai smūgis pasaulietinei valstybei ir bandymas Lenkijoje kurti religinę valstybę. Sprendimas atšaukti rodymą, kad ir kaip jis būtų teisinamas rūpesčiu žiūrovų ir menininkų saugumui, patvirtina, kad Lenkijoje pradeda veikti prevencinė Bažnyčios cenzūra.“

Ši pirmadienį „Gazeta Wyborcza“ išspaudojudėjimo „Kultūros piliečiai“ („Obywatele Kultury“) atvirą laišką Lenkijos Prezidentui Bronisławui Komorowskiui, jis pasiraše per septynis tūkstančius kultūros ir meno veikėjų, mokslininkų, tarp jų režisierė Agnieszka Holland,

filosofė Magdalena Šroda, publicistas Jacekas Žakowskis, dailininkas Andrzejus Mleczko, kultūros vadybininkė Agnieszka Odorowicz, kritikė Kazimiera Szczuka. Laiške teigiama, kad „kultūra turi būti ginama nuo cenzūros ir prievertos taip pat stipriai, kaip tévynė gina ma nuo vergijos. Be laisvos kultūros nėra laisvos valstybės.“

Antradienį pranešta, kad Zbigniewo Raszewskio teatro institutas organizuoja visuotinę akciją prieš cenzūrą. Spektaklio vaizdo įrašą parodys Vroclavo, Bydgoščės teatrai ir teatras „TR Warszawa“, Poznanėje ir didžiausioje Varšuvos aikštėje vyks pjesės skaitymai. Sostinėje jis rengia „Teatr Studio“.

PARENGĖ KORA ROČKIENĖ

Parodos	Lietuvos technikos biblioteka	„7md“ rekomenduoja
VILNIUS	Galerija „Kairė-dešinė“ <i>Latako g. 3</i> Suomių grafikos paroda „Ratamo 6 pack.“ iki 28 d. – Marguerite de Merode fotografijų paroda „Voyage autour de leur chambre / Kelionė po jų kambarj“	Dailė Skulptoriaus Mindaugo Navako 1977–2014 m. kūrybos retrospektiva ironišku pavadinimu „Šlovė buvo ranka pasiekiamai“ Nacionalinėje dailės galerijoje, ko gero, taps metų įvykiu net tik šio galingo meno gerbėjams, bet ir skandalu plačioje visuomenėje ar suvaidintu žiniasklaidoje, nes šio autoriaus naudojamos medžiagos yra provokatyviai netaurios. Kuo labiau bus karšiuojamas, tuo titaniskesnis menininkas atrodys. Ne-nuvilkite.
Nacionalinė dailės galerija <i>Konstitucijos pr. 22</i> XX a. Lietuvos dailės ekspozicija nuo 27 d. – Mindaugo Navako retrospektiva „Šlovė buvo ranka pasiekiamai“ Šiuolaikinių menininkų iš Baltijos šalių ir Šveicarijos kūrinių paroda „Istorijų pasakojimas“	Galerija „Vartai“ <i>Vilniaus g. 39</i> Antano Sutkaus personalinė paroda „Be pavadinimo“	Muzika Liepos 27 – rugpjūčio 15 d. muzikos gerbėjus kviečia Nida ir Juodkrantė, kur jau daugelį metų gyvuoja tarptautinis kamerinės muzikos festivalis „Kuršių nerija“. Esminė festivalio idėja – į pajūrį atvykstantiems poilsiautojams ir turistams pateikti iškiliausius praeities epochų ir Baltijos regiono kompozitorų kūrinius – glaudžiai susijusi su itin svarbia Lietuvos regionų kultūros plėtros programa. Festivalio pagrindinis atlikėjas – Lietuvos nacionalinės filharmonijos kamerinės muzikos ansamblis „Musica humana“, pažymintis savo veiklos 40-mečio sukaktį. Renginio programose dalyvauja žymiausi mūsų instrumentininkai, solistai vokalistai ir ansambliai. Koncertai vyks Juodkrantės Šv. Prancišaus Asyžiečio (evangelikų liuterionų) bažnyčioje (L. Rėzos g. 56, Juodkrantė), Nidos Švč. Mergelės Marijos Krikščionių Pagalbos bažnyčioje (Taikos g. 17, Nida), Nidos evangelikų liuterionų bažnyčioje (Pamario g. 43, Nida).
Vilniaus paveikslų galerija <i>Didžioji g. 4</i> Chodkevičių rūmų klasicistiniai interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Jurgio Baltrušaičio memorialiniai baldai Stasės Mičelytės (1925–2011) dailės kolekcijos paroda „Pilnates langai“	Galerija „Aidas“ <i>Trakų g. 13</i> iki VII. 3 d. – Virginijaus Viningo tapyba	Ryšių istorijos muziejus <i>Rotušės a. 19</i> Paroda „Rainių tragedija: atmintis gyva“
Radvilių rūmai <i>Vilniaus g. 24</i> Europos dailė XVI–XIX a. Dubingių ir Biržų kunigaikščių Radvilių Rytių Azijos, Naujosios Gvinėjos ir Australijos aborigenų menas Andrijaus Cholomeniuko (Ukraina) batalinių kūrinių paroda	„Prospekto“ fotografijos galerija <i>Gedimino pr. 43</i> iki VII. 4 d. – Arnio Balčiaus, Alnio Staklės, Reinio Hofmanio (Latvija) fotografijų paroda „Vietos pojūtis“	KAUNAS M. Žilinsko dailės galerija <i>Nepriklausomybės a. 12</i> Paroda „Art deco moda“ (iš Aleksandro Vasiljevo rinkinių)
Vytauto Kasiulio dailės muziejus <i>A. Gošauto g. 1</i> Vytauto Kasiulio kūrinių kolekcija Paroda „Vilniaus ženkli“ (XX a. pirmos pusės dailininkų grafika, piešiniai, pastelės, akvarelių)	Šv. Jono gatvės galerija <i>Šv. Jono g. 11</i> iki VII. 5 d. – Sigito Dacevičiūtės skulptūros darbų paroda „Anatomija“ Gedimino Piekuoro skulptūros darbų paroda „Plokštumas“	Galerija „Meno parkas“ <i>Rotušės a. 27</i> Jaunųjų menininkų projektas „Mitas ir menas“
Lietuvos nacionalinis muziejus Naujasis arsenolas <i>Arsenalų g. 1</i> Senosios Lietuvos istorija XIII–XIX a. Lietuvių liaudies menas Kryždirbystė nuo VII. 1 d. – Paroda „Tautinis kostiumas – graži ir nesenstanti mada“ Paroda „Muziejus ir kolekcinkinas: Gedimino Petraičio išeivijos dailės kolekcija ir Zigfrido Jankausko lituanistinių sidabro dirbinių kolekcija“	Galerija „Arka“ <i>Aušros Vartų g. 7</i> iki 28 d. – VI Lietuvos tekstilės bienalė 2014 „Tekstilė X“ Šiuolaikinė Japonijos pluošto meno miniatūra	Kauno fotografijos galerija <i>K. Donelaičio g. 16</i> XX a. 7–8-ojo dešimtmečių lietuvių dailininkų kūrbių ekspozicija Algimanto Miškinio Lietuvos dailės kolekcijos ekspozicija
Kazio Varnelio namai-muziejus <i>Didžioji g. 26</i> K. Varnelio kūrbių ir kolekcijos ekspozicija Gycio Skudžinskio projektas „Albumas“ Lankymas antradienį–šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 16 44	Galerija „Meno niša“ <i>J. Basanavičiaus g. 1/13</i> Konstantino Gaitanžių paroda „Sala“	Galerija „Aukso pjūvis“ <i>K. Donelaičio g. 62 / V. Putvinskio g. 53</i> Vytauto Kasiulio kūrinių paroda Tarptautinė dailės disciplinių dėstytojų kūrbių paroda „Kvadratas VII“
Bažnytinio paveldo muziejus <i>Šv. Mykolo g. 9</i> Bažnytinio paveldo muziejus ekspozicija Senojo Žemaičių Kalvarijos bazilikos krikštynai ir šešios Lietuvos bažnyčios regaliai iš Vilniaus Kavaliauskų kolekcijos Senosios liturginių tekstilės paroda „Šilkas ir auksas“	Lietuvos dailininkų sajungos galerija <i>Vokiečių g. 2</i> Meninio projekto „BiteVilnius“ paroda „Pasivaikščiojimas šiaurės garsais“	Kauno miesto muziejus <i>M. Valančiaus g. 6</i> „Kauno žydų bendruomenė istorijos šaltiniuose“
Šiuolaikinio meno centras <i>Vokiečių g. 2</i> Rosos Barbos personalinė paroda „Fikcinė biblioteka – gyvai“ Steinaro Hagos Kristensenė paroda „Balastas“	Galerija „Vitražo manufaktūra“ <i>Stiklių g. 6</i> Miglės Grigutytės ir Pauliaus Šliaupos videoinstaliacija „Cycle“	Kauno pilis <i>Pilies g. 17</i> Ekspozicija „Kauno pilies istorijos mozaika“
VILNIAUS DAILĖS AKADEMIJOS GALERIJOS Parodų salės „Titanikas“ <i>Maironio g. 3</i> VDA bakalauro ir magistro studentų baigiamųjų darbų paroda „Meno celės 2014“ Konkursas „Jaunojo dizainerio prizas 2014“ geriausiuosius darbų paroda	Vilniaus rotušė <i>Didžioji g. 31</i> iki 29 d. – Augustino Savicko jubiliejinė paroda „95 paveikslai“, skirta dailininko 95-mečiui nuo VII. 4 d. – projekto CreArt paroda „White noise, black word“	P. Stulgos lietuvių tautinės muzikos instrumentų muziejus <i>L. Zamenhofo g. 4</i> Gintauto Skuodo paroda „Tapybinė vizija“
Tekstilės galerija „Artifex“ <i>Gaono g. 1</i> iki 28 d. – paroda „Gėlės apgavikės“	Teatro, muzikos ir kino muziejus <i>Vilniaus g. 41</i> Paroda „Viva Verdi!“, skirta Giuseppe's Verdi 200-osioms gimimo metinėms	„Post“ galerija <i>Laivės al. 51 a</i> Judith Lesure ir Gregoire Fabvre (Prancūzija) videofilmo bei performatyvo programa
A. ir A. Tamošaičių galerija „Židinys“ <i>Dominikonų g. 15</i> Dailininkų Tamošaičių kūrbių XIX–XX a. pirmos pusės liaudies meno rinkiniai	LMA Vrublevskių biblioteka <i>Žygimantų g. 1</i> iki 30 d. – Sauliaus Sasnausko fotografijų paroda „Sustabdytos gyvenimo akimirkos“	KLAIPÉDA Lietuvos dailės muziejaus Prano Domšaičio galerija <i>Liepu g. 33</i> „Nuo baroko iki secesijos“ (Europos meno stilai XVIII–XIX a. taikomosios dailės kūrbiųose iš Lietuvos dailės muziejaus rinkinių)

<p>Daugpilio Marko Rothko meno centro)</p> <p>Fotografijos galerija</p> <p>Vasario 16-osios g. 11 iki VII. 6 d. – Romualdo Požerskio ir Andrejaus Granto fotografijų paroda „LT/LV“</p> <p>DRUSKININKAI</p> <p>V.K. Jonyno galerija</p> <p>M.K. Čiurlionio g. 41 Telesforo Valiaus jubilinių grafikos paroda „Paskutinis rytas“</p> <p>PALANGA</p> <p>Palangos gintaro muziejus</p> <p>Výtauto g. 17 Grafų Tiškevičių rūmų I aukšto interjerų atnaujinimo ekspozicijos Paroda „Pasakos „Eglė žalčių karalienė“ motyvai lietuvių tautosakoje, literatūroje, muzikoje ir dailėje“ iš ciklo „Baltijos jūros legendinės pilys“</p> <p>Galerija „Ramybė“</p> <p>Výtauto g. 35 Annos Fanigino paroda „L'Amour De L'impossible (Meilė neįmanomam)“ iki VII. 2 d. – Algirdo Petruolio (1915–2010) paroda „Sugrižtantys laikai“ (pastelė, akvareli, aliejus)</p> <p>TRAKAI</p> <p>Trakų dominikonų vienu</p>

Savaitės filmai

Ilgas kelias žemyn ***

Keturi nelaimėliai Naujujų išvakarėse atsitikta susitinka ant vieno Londono dangoraižio stogo. Jie visi planuoja nusiužudyti. Tačiau savižudybė – nekolektyviškas aktas, todėl visi keturi susitaria palaukti iki Valentino dienos. Taip susikuria keista rémimo grupė: ketias savaites jie padės vien kitiems ginti šalin juodas mintis. Istorijos apie savižudžius – visada rizikingos, bet Pascalis Chaumeil'is kūrė filmą pagal ir Lietuvoje populiaus angļų rašytojo Nicko Hornby, kuris moka sujungti juodą humorą, ironiją ir šviesius širdžių polkius, romaną. Sardoniską juoką ir egzistencinį verksmą šiam filme pabandė sujungti puikūs aktoriai Pierce'as Brosnanas, Toni Colette, Aaronas Paulas, Imogen Poots, Rosamunde Pike, Samas Neillas (D. Britanija, Vokietija, 2014). (Vilnius)

Meilės punšas ***

Pamokomas filmas, kaip pelnyti saulėtą senatvę. Kad ją užsistikrintų, išsiskyrus pora Keit ir Ričardas, palaikantys visai draugiškus santykius, nusprenžia apvogti Rivjeroje išskirusi pensijų fondo valdytoją, kuris juos apgavo, o kai fondą ištuiko bankrotas, sužadėtinei padovanojo 10 milionų dolerių vertą deimantą. Joelio Hopkinsono filme vaidina puikūs britų aktoriai Pierce'as Brosnanas, Emma Thompson ir Timothy Spallas, su kuriais net ir banalybės atrodo visai mielos (Prancūzija, 2013). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Šiauliai)

Mešķų žemė ****

Prancūzų dokumentininko Guillome'o Vincent'o filmas nukels į Rusijos pakraštį – tolimają Kamčiatką. Tai rudujių lokų karalystė. Kickvinas jų turi savo rūpesčių: motina nori išmaiinti mažylius ir apsaugoti juos nuo per didelio troškimo ištyrinėti supantį pasaulį, ką tik subrendęs patinas – rasti savo vietą tarp suaugusiuų ir igyti autonomiją, vyrėlesnis – apginti savo teritoriją. Prancūzų kritikai neslėpę pagyrų filmo peizažų bei vaizdų grožiui, bet negailėjo aštrių žodžių užkadriniams tekstui, kurį skaito Marion Cotillard, ir ritmui. (Prancūzija, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Palanga)

Piktadarės istorija ***

Filmo kūrėjai kviečia pamiršti tradicines pasakas, išmintingas fėjas, rūpestingus tévus ir žiaurias burtininkes. Jų „Miegančiosios gražuolės“ versija įrodiėja, kad net piktadara kartais galima pateisinti. Angelina Jolie, kuri yra iš šio filmo produserė, teigia, kad niekas netampa bologas be priežasties ir kad nebūtina angeliskai geru žmonių. Su galingaja Diabolina (Jolie), kuri užbūrė mažają Aurorą, susipažiame dar jaunystėje. Naivi paauglė našlaitė gyvena laimingai kartu su savo magiškosios šalies žmonėmis. Tačiau šalies gerovę neduoda ramybės kaimyninės šalies karaliui. Mergina patirs išdavystę ir kančią ją pavers keršto ieškančia ragana. Nors Roberto Strombergo filmas skirtas vyresniems žiūrovams, labiausiai jis turėtų patikti vaikams. Filme taip pat vaidina Elle Fanning, Juno Temple, India Riley, Miranda Richardson, Imelda Staunton (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas)

Šefas ant ratų. Virtuvė Los Andžele ***

Vėl negali nestebinti platiniojų fantazijos skrydis: kulkų filmo pavadinimą „Chef“ jie sugerbėjo paversti net dvem sakiniais. Matyt, ikvėpė filmo herojus. Praradės šefo darbą garsiamo Los Andželo restoranė, Karlas (Jonas Favreau yra ir filmo režisierius bei scenarijus autorius) kartu su sūnumi ir buvusių bendradarbių nusprenžia ištegti užkandinių ant ratų tinklą ir taip susigrąžinti prarastą kulinarinį ikvėpimą bei atgaivinti santykius su šeima. Kulinarinių laidų potvynis televizijoje jau nieko nestebina – gamina visi, žinoma, kas kaip sugeba, net pilkosios lietuviškos žvaigždės. Kulinariniuose filmuose taip pat dažnai gamina žvaigždės, tik čia jų misija skiriasi, nes filmai paprastai turi gamybinių atspalvių: sekmingai susiklosčiu si karjera žada ir asmeninio gyvenimo pilnatvę. Anksčiau maisto gaminiams ir valgymams buvo viena erotiškiausiai kino metafora. Šis filmas, regis, paaikšina ne tik kino metaforų raidos dėsnius, bet, ko gero, ir tai, kuo baigsis masinis susižavėjimas kulinarija. Gerai, jei tik kubietišku sumuštiniu. Taip pat filme vaidina Scarlett Johansson, Dustinas Hoffmannas, Robertas Downey Jaun., Sofia Vergara, Jonas Leguizamo, Bobby Cannavale'as (JAV, 2014). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Žigolo ***

Woody Alleno vaidinamas knygyno savininkas pasiūlo savo neturtingam draugui floristui (ji suvaidinęs Johnas Turturro yra ir filmo režisierius) paslaugą – būti jo suteneriu. Verslo idėja gana originali – meilės žaidimai su turtingomis brandaus amžiaus moterimis. Atrodytų, viskas sekėsi puikiai, bet po komiškų nesusipratimų bei gédingų nuotykių tampa aišku, kad abu „verslininkai“ plaukia prieš pinigų ir meilės srovę. Taip pat filme vaidina Sharon Stone, Vanessa Paradis, Liev Schreiber, Sofia Vergara, Tonya Pinkins (JAV, 2012). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda, Palanga)

***** – ševedras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorė – Monika Krikštopaitytė

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Kinas – Živilė Pipinytė | Teatras, šokis – Milda Brukštutė

Muzika – Laimutė Ligeikaitė | Stilius – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | Maketas – Vanda Čemerkaite

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

27–VII. 3 d. – Transformeriai: išnykimo amžius (3D, JAV) – 11, 14.30, 18, 21.30
27–30 d. – Transformeriai: išnykimo amžius (JAV) – 12, 20; VII. 1–3 d. – 12, 20, 21.15
27–30 d. – Meilės punšas (Prancūzija) – 15.20, 17.45, 19.40, 21.50; VII. 1–3 d. – 15.20, 17.30, 17.45, 19.40, 21.50
27–VII. 3 d. – Šefas ant ratų. Virtuvė Los Andžele (JAV) – 13.35, 16.30, 19.15, 21.45
VII. 1–3 d. – Kaip prisijaukinti slibiną 2 (3D, JAV) – 18 val.

VII. 3 d. – Nepaprastas žmogus-voras 2 (3D, JAV) – 19 val.

27–VII. 3 d. – Dėl mūsų likimo ir žvaigždės kaltos (JAV) – 12.15, 15, 18, 21 val.

27–VII. 2 d. – Nevykėliai po piedanga 2 (JAV) – 13.20, 16, 18.45, 21.15; VII. 3 d. – 13.20, 16, 18.45

27–VII. 3 d. – Piktadarės istorija (3D, JAV) – 11.30, 13.50, 16.10, 18.30

27–30 d. – Žigolo (JAV) – 15.20, 17.30, 21.15; VII. 1–3 d. – 15.20, 21.15

27–VII. 2 d. – Ties riba į rytojų (3D, JAV) – 15.30, 18.15; VII. 3 d. – 15.30

27–VII. 3 d. – Dovanėlė su charakteriu (Rusija) – 14.15, 18.45

Ilgas kelias žemyn (D. Britanija, Vokietija) – 16.30, 21 val.

Operacija „Riešutai“ (JAV) – 11.15

Operacija „Riešutai“ (3D, JAV) – 13.30

Rio 2 (JAV) – 11.15

Olis ir piratų lobis (JAV) – 13.20

Ekskursantė (rež. A. Juzėnas) – 11.45

Mešķų žemė (3D, Prancūzija) – 11.15

Nojaus laivas (3D, JAV) – 20.50

Krudžiai 2 (JAV) – 11 val.

Forum Cinemas Akropolis

27–VII. 3 d. – Transformeriai: išnykimo amžius (3D, JAV) – 12, 14, 17.30, 21 val.

Transformeriai: išnykimo amžius (JAV) – 10.30, 15.45

Meilės punšas (Prancūzija) – 13.45, 16.10, 18.30, 20.45

Šefas ant ratų. Virtuvė Los Andžele (JAV) – 13.30, 16.20, 19.10, 21.45

VII. 1–3 d. – Kaip prisijaukinti slibiną 2 (3D, JAV) – 18.45

VII. 1–3 d. – Kaip prisijaukinti slibiną 2 (JAV) – 16.45

27–VII. 3 d. – Nevykėliai po piedanga 2 (JAV) – 13.30, 16, 18.20, 20.45, 23.15; 29–VII. 3 d. – 13.30, 16, 18.20, 20.45

27–VII. 3 d. – Ties riba į rytojų (3D, JAV) – 14.40, 19.20

Rio 2 (JAV) – 12.15, 14.30

Operacija „Riešutai“ (JAV) – 10.20, 13.50

27–30 d. – Žigolo (JAV) – 19.10, 21.15; VII. 1–3 d. – 21.15

27–VII. 3 d. – Mešķų žemė (3D, Prancūzija) – 10.30

Olis ir piratų lobis (JAV) – 10.15

27, 28 d. – Šimtas kelių iki grabo lento (JAV) – 23.55

27, 28 d. – Kaimynai (JAV) – 23.30

27–VII. 3 d. – Smurfai 2 (JAV) – 11.30

KLAIPĖDA

Forum Cinemas

27–VII. 3 d. – Transformeriai: išnykimo amžius (3D, JAV) – 10.30, 14, 17.30, 21 val.

Meilės punšas (Prancūzija) – 13.05, 15.30, 18, 20.30

Šefas ant ratų. Virtuvė Los Andžele (JAV) – 10.30

Olis ir piratų lobis (JAV) – 10.15

27, 28 d. – Šimtas kelių iki grabo lento (JAV) – 23.55

27, 28 d. – Kaimynai (JAV) – 23.30

27–VII. 3 d. – Smurfai 2 (JAV) – 11.30

ŠIAULIAI

Forum Cinemas

27–VII. 3 d. – Transformeriai: išnykimo amžius (3D, JAV) – 10.30, 14, 17.30, 21 val.

Meilės punšas (Prancūzija) – 13.05, 15.30, 18, 20.30

Šefas ant ratų. Virtuvė Los Andžele (JAV) – 10.30

27–VII. 3 d. – Mešķų žemė (3D, Prancūzija) – 10.30

Olis ir piratų lobis (JAV) – 10.15

VII. 1 d. – Vardas tamsoje (rež. A. Marcinkienė) – 16 val.

VII. 1 d. – Lūčė gyvenimo ratas (Belgija, Nyderlandai) – 20 val.

VII. 2 d. – Keršto aitvaras (JAV) – 18.10

SPALDINGA

Forum Cinemas

27–VII. 3 d. – Transformeriai: išnykimo amžius (3D, JAV) – 10.30, 14, 17.30, 21 val.

Meilės punšas (Prancūzija) – 13.05, 15.30, 18, 20.30

Šefas ant ratų. Virtuvė Los Andžele (JAV) – 10.30

27–VII. 3 d. – Dėl mūsų likimo ir žvaigždės kaltos (JAV) – 14.30, 17.50; VII. 1–3 d. – 14.30

Rio 2 (JAV) – 10.45, 13.20

Operacija „Riešutai“ (JAV) – 11.15, 15.45

Piktadarės istorija (3D, JAV) – 13.40, 18.45

Olis ir piratų lobis (JAV) – 12.30

Žigolo (JAV) – 19.40

Piktadarės istorija (3D, JAV) – 11, 16, 21 val.

Tarzanas (JAV) – 10.15

„Meilės punšas“

28 d. – Greitasis „Maskva – Rusija“ (Rusija) – 17.10
Rio 2 (JAV) – 11.15, 12.15, 16.40

Operacija „Riešutai“ (JAV) –